

GELECEĞİN SEKTÖRLERİ

HAVACILIK, RAYLI SİSTEMLER, SAVUNMA SANAYİ

Raylı sistemler, havacılık ve savunma sanayi sektörleri, yarattığı yüksek katma değerle üretici ülkelerin kalkınmasında büyük rol oynuyor. Türkiye de bu pastadan pay almak için çalışmalar yürütürken, Bursa ve

Eskişehir hayata geçirdiği projelerle öne çıkıyor. **s14**

BEBKA'DAN SEKTÖR ODAKLI DESTEK

BEBKA, 2016 yılı için havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi ile mermer ve doğaltaş sektörlerini destekleyecek. **s6**

BURSA'DA MEDİKAL VE TERMAL TURİZM FORUMU

'Bursa Medikal ve Termal Turizm Forumu'nun 2'ncisi Merinos Atatürk Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. **s38**

EMITT FUARI'NDA BURSA VE BİLECİK RÜZGÂRI

Dünyanın 5. büyük turizm fuarı olan EMITT Fuarı'nda, Bursa ve Bilecik'i tanıtan stantlar büyük ilgi gördü. **s52**

HEYECAN DORUKTA!

Katılımların sona erdiği 2. Anadolu Animasyon Yarışması için 10-11 Mayıs 2016 tarihleri arasında Eskişehir Anemon Otel'de buluşuyor, animasyon dolu bir organizasyonda, kazananları birlikte alkışlıyoruz.

2. ANADOLU ÇİZGİ FİLM (ANİMASYON) YARIŞMASI

 BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

www.anadoluanimasyon.com

 TCBEBKA
www.bebka.org.tr

 BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

BURSA ESKİŞEHİR BİLECİK KALKINMA AJANSI ADINA İMTİYAZ SAHİBİ

Tamer Değirmenci

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Nalan Tepe Şençayır

YAYIN KURULU:

Jülide Alan, Erhan Öztürk,
Turgut Akşehir, Hakan Aksoy,
Önder Erdoğan, Engin Yüksel,
Yasin Dalgıç, Yasemin Hatipoğlu

KATKIDA BULUNANLAR:

Elif Boz, Serhat Karasungur

İLETİŞİM

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Yeni Yalova Yolu 4. Km.

Buttim Plaza Kat: 6

Osmangazi/BURSA

www.bebka.org.tr

bebka@bebka.org.tr

Tel: (0224) 211 13 27

Faks: (0224) 211 13 29

YAYINA HAZIRLAYAN

yazievi teşvik & yayıncılık

29 Ekim Mh. Ümit Kaftancıoğlu Cd.

No: 21 H Blok D:8 Nilüfer / BURSA

Tel: 0224 451 66 67

www.yazievi.com.tr

BASKI

Magic Digital

Copy & Print Center

Köseleciler Dijital ve Matbaa

Baskı Çözümleri Ltd.Şti.

Tel: (0224) 252 57 17

BASIM TARİHİ 4 Mayıs 2016

ISSN:2148-1717

Tamer Değirmenci Genel Sekreter

GELECEĞİN SEKTÖRLERİNE İLKLERLE DOLU DESTEK

2016 yılı Mali Destek Programlarımız havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi ile Bilecik doğaltaş ve mermer sektörünün geliştirilmesi alanlarına yönelik olarak ilan edildi. Bu iki destek programının toplam bütçesi 16 milyon TL. Bu yılın destek programları birçok ilki barındırıyor. İlk defa bütçenin tamamı özel sektöre ayrıldı. İlk defa sektöre özel programlar hazırlandı. İlk defa KOBİ sınırı kaldırıldı. İlk defa bir ile özel program açıldı. Ayrıca bu sene proje başına 400 bin TL olan destek tutarı, 600 bin TL'ye çıkarıldı. Havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerine yönelik program ile bu sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin üretim altyapılarının ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi ile rekabet güçlerinin artırılmasını hedefliyoruz. BEBKA tarafından ortaya konulan bu mali destek programı, ajansımızın faaliyet gösterdiği illerde büyük potansiyel taşıyan yüksek katma değerli sektörlerin gelişimine katkıda bulunacaktır. Yüksek katma değerli bir üretim anlayışının ve bu anlayışa yönelik sektörel dönüşümler, hem bölgesel hem de ulusal anlamda havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörleri başta olmak üzere diğer ilgili bütün sektörlerde bir atılım yaşanmasının temelini oluşturacaktır. Diğer program ile ise Bilecik'te öne çıkan doğaltaş ve mermer sektöründe faaliyet göstermekte olan işletmelerin; ürünlerin işlenmesi, enerji sarfiyatlarının düşürülmesi, yenilikçi ürünlerin tasarlanması ve üretilmesinin teşvik edilmesi yoluyla rekabet güçlerinin artırılmasını amaçlanıyor. Doğaltaş ve mermer sektörü, Bilecik sanayisinin en önemli sektörlerindedir. Sektörün katma değerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yaparak, Bilecik mermer sektörünü desteklemek BEBKA'nın öncelikleri arasındadır. Bu mali destek

programı ile dış pazarların araştırılması, nitelikli personel, rekabet konusunda bilgilendirmeler, kaliteli mermer çıkarımı ve işlenmesi gibi alanlarda ilerleme kaydedildiğinde, ihracat oranlarının da gelecek yıllarda artış göstereceğine inanıyoruz. Mali destek programlarının son başvuru tarihi 2 Mayıs 2016. Programların öncelikleri, başvuru koşullarının yanı sıra proje teklif çağrısı sürecinde gerçekleştirilen etkinlikler hakkında ayrıntılı bilgileri dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

BEBKA, Eskişehir'deki animasyon sektörünün gelişmesi için de bir yol haritası belirlemeye çalışıyor. Sektörü her boyutu ile ele alıyoruz. Bir yandan sektörde altyapı ve insan kaynaklarının geliştirilmesi, diğer yandan Eskişehir'in animasyon sektöründe markalaşmasını ve bölgeye yerli ve yabancı yatırımcıların çekilmesi ile bölgede girişimcilik ortamının güçlendirilerek girişimcileri desteklemeye çalışıyoruz. Bu sene 2. Anadolu Animasyon Yarışması'nı düzenledik ve 64 başvurunun olması memnuniyet verici. 10-11 Mayıs tarihlerinde düzenlenecek "2. Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali"nin de büyük ilgi çekmesini bekliyoruz. Bu kapsamda yürütülen çalışmaları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz. Bu çalışmalarla birlikte kümelenme, turizm ve tanıtım, endüstriyel simbiyoz, tasarım ve inovasyon, girişimcilik, yatırım destek gibi odak alanlardaki faaliyetlerimize de devam ediyoruz. Analiz, rapor, strateji geliştirme çalışmaları ile farkındalık ve kapasite geliştirme amaçlı birçok etkinliklerle bu yıl da bölge kalkınmasına katkı sağlamaya çalışacağız. 4 yıldır yayınladığımız dergimizin 17. sayısını sizlerle paylaşmaktan memnuniyet duyuyoruz. İlginize teşekkür ediyor, esenlikler diliyorum.

17

sayı

İÇİNDEKİLER

ANİMASYON YARIŞMASI'NIN İKİNCİSİNE BÜYÜK İLGI

BEBKA tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen ve kapsamı "2. Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali" olarak genişletilen Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması'na 63 film başvurusu yapıldı.

S4

BEBKA'DAN SEKTÖR ODAKLI DESTEK

Mali destek programlarında ciddi değişiklik ve yenilikler yaparak sektör ayırımına giden BEBKA, 2016 yılı için kendi sorumluluk bölgesinde öne çıkan havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi ile mermer ve doğaltaş sektörlerini destekleme kararı aldı.

S6

TÜRKİYE'Yİ BU SEKTÖRLER GELECEĞE TAŞIYACAK

Raylı sistemler, havacılık ve savunma sanayi sektörleri, yarattığı yüksek katma değerle üretici ülkelerin kalkınmasında büyük rol oynuyor. Türkiye de bu pastadan pay almak için çalışmalar yürütürken Bursa ve Eskişehir hayata geçirdiği projelerle öne çıkıyor.

S14

STRATEJİK
SEKTÖRLERDEKİ
HEDEFLERİMİZE
EMİN ADIMLARLA
YÜRÜYÜRÜZ

S24

ESKİŞEHİR'DE ŞİMDİNİN
VE GELECEĞİN
SEKTÖRLERİ;
RAYLI SİTEMLER,
HAVACILIK
VE
SAVUNMA
SANAYİ

S26

'BURSA KENDİ UÇAĞINI YAPAR'

Yepsan Group Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Baş, Bursa'da kendi uçağını yapabilecek potansiyel olduğunu belirterek, "Savunma sanayine milli bir mesele olarak bakıyoruz. Ömrümüzü bu işe feda ederiz" diye konuştu.

S28

'TÜRKİYE DEMİRYOLUNA YATIRIMINI ARTIRMALI'

Vagon üreticisi Esray'ın Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Yanar, Türkiye'nin süratle demiryoluna yatırım yapıp taşıma modunu canlandırması gerektiğini belirterek, "Bu sektör geliştikçe dünyadaki rekabet şansımız artar" diye konuştu.

S30

s38 BURSA'DA MEDİKAL VE TERMAL TURİZM FORUMU

s41 BEBKA DESTEKLİ İKİ PROJEYE ÖDÜL

s42 JUNIOSHOW SEKTÖRÜ DÜNYAYLA BULUŞTURDU

s44 BURSA YDO'DAN 3 YENİ ÇALIŞMA

S32

'TÜRKİYE TEKNOLOJİDE SÖZ SAHİBİ OLMALI'

Savronik Yönetim Kurulu Başkanı Kenan Işık, Türkiye'nin teknolojik olarak gelişen bir yapı ile hak ettiği refah seviyesine ulaşması hedefiyle çalıştıklarını söyledi.

BURSA'DA ONLINE EĞİTİM ZAMANI

Bursa Valiliği, BEBKA desteğiyle AB Online Akademi Projesi'ni hayata geçiriyor.

Bursa Valiliği AB ve Dış İlişkiler Koordinasyon Merkezi'nin Avrupa Birliği (AB) Yöresel Üreticiler Akademisi Projesi ve BEBKA'nın desteklediği AB Online Akademi Projesi'nin tanıtım toplantısı, AB Bakan Yardımcısı Ali Şahin ve Bursa Valisi Münir Karaloğlu'nun katılımlarıyla gerçekleştirildi. Yöresel üreticilerin eğitimini amaçlayan AB Yöresel Üreticiler Akademisi ile Adaylık Öncesi Mali Yardımlar kapsamında kullanılan hibelere yönelik AB projeleri hazırlama becerilerini geliştirme olanağı sağlayacak AB Online Akademi'nin tanıtım toplantısında konuşan Vali Karaloğlu, iki proje ile kontenjan, sınav ve harç sorunu olmayan iki üniversite açtıklarını söyledi. Projeler ile 'Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne sağladığı fon kadar

kaynak kullanmadığı' şikâyetinin önüne geçilmesinin yanında, Avrupa Birliği normlarına uygun proje yazmanın öğretilceğini belirten Karaloğlu, yöresel üreticilerin yeni pazarlara açılmaları için gerekli eğitimi almalarına imkân verecek online ücretsiz eğitim platformlarına da kavuşulduğunu dile getirdi.

BURSA LOKOMOTİF OLDU

AB Bakan Yardımcısı Şahin de, Bursa'nın AB uyum sürecinde yaptığı katkılarla lokomotif bir şehir olduğunu söyledi. Şahin, hayata geçirilmiş projelerin model olarak bu platformlarda görsele dökülmesini ve online eğitim ortamının akıllı telefonlara indirileceği altyapının hazırlanmasını önerdi.

AB Online Akademi ile AB vizyonu, farklı fonların tanıtımı, proje çevrim döngüsü, proje yönetimi ve süreçleri, yaratıcı düşünme ve inovasyon teknikleri; Yöresel Üreticiler Akademisi ile de AB mevzuatı, piyasayı tanımanın yeni yolları, yeni ürün için yeni fikir bulma kabiliyeti, daha iyi sonuçlar için internet kullanımı gibi pek çok konuda online eğitim verilecek. Kullanıcılara eğitimin sonundaki değerlendirme modülü neticesinde "AB Online Akademi Sertifikası" da verilecek.

**HEDEF
YENİ PAZARLAR**
Yöresel üreticiler, AB Online Akademi Projesi ile mali yardımlar kapsamında kullanılan hibelere yönelik AB projeleri hazırlama becerilerini geliştirecek. Üreticiler böylece yeni pazarlara açılacak.

AB Online Akademi Eğitim Başlıkları

- AB vizyonu,
- Farklı fonların tanıtımı,
- Proje çevrim döngüsü,
- Proje yönetimi ve süreçleri,
- Yaratıcı düşünme ve inovasyon teknikleri.

Yöresel Üreticiler Akademisi Eğitim Başlıkları

- AB mevzuatı,
- Piyasayı tanımanın yeni yolları,
- Yeni ürün için yeni fikir bulma kabiliyeti,
- İnternet kullanımı.

ANİMASYON YARIŞMASI'NIN İKİNCİSİNE BÜYÜK İLGI

BEBKA tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen ve kapsamı "2. Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali" olarak genişletilen Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması'na 63 film başvurusu yapıldı.

Çizgi film ve animasyon sektörünün ülkemizdeki gelişimine katkı sağlamak amacıyla Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) tarafından geçen sene ilki düzenlenen Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması ve Festivali'nin ikincisi bu yıl 10-11 Mayıs 2016 tarihlerinde Eskişehir'de gerçekleştirilecek. 31 Mart 2016 tarihinde sona eren ve ulusal düzeyde yapılan yarışmaya 63 film başvurusu alındı. Animasyonlar, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden akademisyenler, sektörden profesyoneller ve TRT yetkilisinden oluşan jüri üyeleri tarafından nisan ayında değerlendirilecek. Dereceye girenlere 10-11 Mayıs 2016 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenecek 'Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali'nde bir tören ile ödülleri verilecek. Birinciye 25 bin TL, ikinciyeye 20 bin TL, üçüncüye 15 bin TL ve öğrenci özel ödülü olarak da 5 bin TL ödül verilecek.

KAPSAMI GENİŞLETİLDİ

Çizgi film ve animasyon sektörünün merakla beklediği organizasyon, bu yıl 2 güne çıkarıldı ve 10-11 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilecek. Organizasyonun kapsamı da "2. Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali" olarak genişletildi. Dijital işler ekonomisi, dijital sektörlerde animasyon ve son trendler, sanal gerçeklik ve uygulamaları, artırılmış gerçeklik ve sanal grafikler, savunma sanayi, havacılık ve uzay, mimari gibi yüksek teknoloji sektörlerinde animasyon, oyun, reklam ve görsel efektlerde ve medyada animasyon uygulamaları ilgi çekecek konular arasında bulunuyor. Festivalde animasyon firmalarına yönelik stant alanları ile öğrenciler, animasyoncular ve firmaların aynı platformda buluşması hedefleniyor. Ayrıca, davet edilecek profesyonel animasyonculara öğrencilerin çalışmalarını göstererek geri bildirim almaları sağlanacak. Dijital uygulamalar, ulusal ve uluslararası sektör duayenlerinin panel ve söyleşileri, ödüllü animasyon film ve reklamların fuayeli gösterimleri gibi oturumlar ile zenginleştirilen festival içeriği, sektörün daha yoğun ilgisini çekmesi hedefleniyor. Ayrıca BEBKA, Eskişehir'in sektördeki potansiyelini uluslararası alanda tanıtmak için 13-18 Haziran 2016 tarihlerinde Fransa'daki Uluslararası Annecy Animasyon Festivali'ne stand açarak katılacak. Çizgi film ve animasyon sektöründeki altyapı,

BİRİNCİYE 25 BİN TL ÖDÜL

Dereceye girenlere 10-11 Mayıs 2016 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenecek "Anadolu Animasyon ve Dijital İşler Festivali"nde bir tören ile ödülleri verilecek. Birinciye 25 bin TL, ikinciyeye 20 bin TL, üçüncüye 15 bin TL ve öğrenci özel ödülü olarak da 5 bin TL ödül verilecek.

insan kaynağının geliştirilmesi, girişimciliğin ve rekabetçiliğin artırılması ve Eskişehir'in Türkiye'de animasyon üssü olma hedefine katkı sağlamak amacıyla bu çalışmalar sürdürülüyor. Sektör için önemli bir adım olarak BEBKA, 2014 yılı İşbirliği ve Gelişim Mali Destek Programı kapsamında Anadolu Üniversitesi tarafından geliştirilen Animasyon Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi'ni de mali olarak desteklemiştir.

TEKNOLOJİK ALTYAPI GELİŞTİRİLDİ

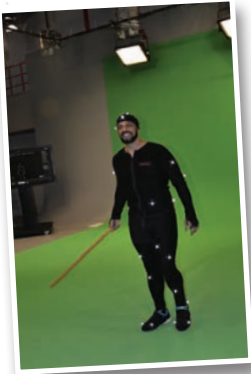
Anadolu Üniversitesi tarafından geliştirilen Animasyon Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi kapsamında; Motion Capture sistemi, Green Screen stüdyoları, Wacom Cintiq laboratuvarı, Render Farm ve 3D yazıcı sistemlerinin kurulduğu, teknolojik altyapının

SEKTÖRE KATKI

BEBKA yaptığı bu çalışmalar ile çizgi film ve animasyon sektöründeki altyapı, insan kaynağının geliştirilmesini, girişimciliğin ve rekabetçiliğin artırılmasını ve Eskişehir'in "Türkiye'de animasyon üssü olma" hedefine katkı sağlamayı amaçlıyor.

derslerle bütünleştirilerek, öğrencilerin animasyon alanında yeni teknolojiler ile ilgili eğitim almaları sağlanmaktadır.

Proje kapsamında alınan biri 7 kameralı yüz hareketi, diğeri 12 kameralı vücut hareketi yakalama sistemi (Motion Capture) ile birlikte, gerçek aktörler kullanılarak hareket verileri bilgisayar ortamına alınabilmektedir. Daha sonra bu veriler bilgisayarda oluşturulmuş sanal aktörlere uygulanarak, sanal karakterler canlandırılmaktadır. Klasik bilgisayar animasyon yöntemleriyle gerçekçi bir görünüme sahip karakterlerin animasyonları oldukça zaman alıcı olduğundan, motion capture sistemi bu alanda hızlı çözüm üretilmesini sağlamaktadır. Bu merkez ile oluşan teknik altyapının, eğitimin yanında sektörün de kullanımına

açılması öngörüldüğünden, bu konuda çeşitli girişimler başlamıştır. Bu çalışmalarından biri olarak Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film (Animasyon) Bölümü tarafından yönetilen Motion Capture Stüdyosu ve Anima İstanbul ortaklığında özel bir bankanın reklamları hazırlandı. Anadolu Üniversitesi Motion Capture Stüdyosu banka için bir tanıtım filmi, bir teaser, dört reklam filmi hazırladı ve çalışmalarına devam ediyor.

ÇALIŞMALAR ANLATILDI

Animasyon sektörüne destek olmak amacıyla ile 2014 yılından itibaren çeşitli faaliyetler yürüten BEBKA, sektör temsilcileriyle de görüşmeler yaparak, yapılan faaliyetlerin etkisini artırmayı hedefliyor. İstanbul başta olmak üzere, Eskişehir ve Ankara'da sektörün önde gelen çizgi film serileri, uzun metraj film, reklam, oyun gibi alanlarda 2D, 3D, stop-motion, görsel efekt, vs. gibi teknikler ile faaliyet gösteren yaklaşık 30 firma ile görüşmeler yapıldı. Bu görüşmelerde, BEBKA, Eskişehir'deki potansiyel ve yapılan çalışmalar tanıtıldı, ihtiyaçlar tespit edildi, firmalar gelecek yıllarda Eskişehir'de yürütülecek faaliyetler hakkında bilgilendirildi.

SEKTÖR İÇİN İLK BULUŞMA

BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Emel Şölenay, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film (Animasyon) Bölümü Başkanı Doç. Fethi Kaba'nın yanı sıra sektör temsilcileri ve akademisyenlerin geniş katılımıyla, 22 Mart 2016 tarihinde Dedepark Otel'de "Eskişehir Animasyon Sektörü Buluşması" düzenlendi. Eskişehir'de sektör için bir ilk olan bu buluşmada, akademisyenler, firmalar, animasyoncular ve ilgili kuruluşlar yer alırken, sektörün sorunları masaya yatırıldı. Çalıştayda, Türkiye genelinde ve Eskişehir özelinde animasyon sektörünün gelişmesine yönelik öneriler konuşulurken, bu çözüm önerilerinin hayata geçmesi adına izlenecek yol haritası hakkında da görüş alışverişinde bulunuldu.

ANADOLU ANİMASYON YARIŞMASI'NA ÖDÜL

BEBKA tarafından geçen yıl ilki düzenlenen Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması, Doğrudan Pazarlama Ödülleri'nde 'Yarışma ve Festivaller' kategorisinde ikinciliğe layık görüldü.

Sektörün gelişimine katkıda bulunmak, özgün başarıları belgelemek ve uygulamaların kalitesinin artırılması hedefiyle Doğrudan Pazarlama İletişimcileri Derneği (DPİD) tarafından her yıl verilen ödüller, İstanbul'da düzenlenen törende sahiplerini buldu. 2015'te hayata geçen ve Doğrudan Pazarlama Ödülleri'ne başvuran yüzlerce projenin arasından sektörün en iyilerinin seçildiği ödül töreninde, DPİD'nin 10'uncu yılı olması sebebiyle, 10 yılın en iyileri projelerine de ödül verildi.

"Yarışma ve Festivaller" kategorisinde BEBKA, 1. Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması ile ikincilik ödülünü aldı. Kuruluş amacı doğrultusunda gelişen sektörlere destek vermek ve girişimcilerin önünü açmak adına Türkiye'de çizgi film sektörü için bir ilk gerçekleştirilerek BEBKA tarafından geçen yıl ilki düzenlenen yarışma ile sektörün ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığına dikkat çekilmişti. BEBKA, Eskişehir'in animasyon sektöründe öncü, yenilikçi ve lider bir il olma yönünde stratejisini gelecek yıllarda da sürdürmeyi planlıyor. Animasyon sektörüne yönelik sektör stratejisinin belirlenmesi çalışmalarını ile sektörel yönlendirme faaliyetleri kapsamında yarışma ve festival etkinliklerinin planlama çalışmaları devam ediyor.

BEBKA'DAN SEKTÖR ODAKLI DESTEK

Bu yıl ilk defa mali destek programlarında sektör ayırımına giden BEBKA, 2016 yılı için kendi sorumluluk bölgesinde öne çıkan havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi ile mermer ve doğaltaş sektörlerini destekleme kararı aldı. İlk defa destek tutarının tamamını özel sektöre ayıran BEBKA, 2016 yılında 12 milyon TL'si "Havacılık - Raylı Sistemler - Savunma Sanayi" ve 4 milyon TL'si "Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü" olmak üzere ilgili alanlarda faaliyet gösteren özel sektör işletmelerine toplam 16 milyon TL hibe verecek.

BEBKA'DAN 'ÖZEL' DESTEK

Proje başına destek tutarı
• Asgari 50.000 TL • Azami 600.000 TL

Proje başına destek oranı azami %50

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, 2016 yılında "Havacılık - Raylı Sistemler - Savunma Sanayi" ve "Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü" alanlarında faaliyet gösteren özel sektör işletmelerine toplam 16 milyon TL hibe verecek.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), 2016 Yılı Mali Destek Programlarını açıkladı. "Havacılık - Raylı Sistemler - Savunma Sanayi", ve "Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü" alanlarında faaliyet gösteren özel sektör işletmelerine toplam 16 milyon TL hibe verilecek olan proje teklif çağrıları için son başvuru tarihi 2 Mayıs 2016.

12 milyon TL bütçeli "Havacılık - Raylı Sistemler - Savunma Sanayi" programının amacı havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerindeki işletmelerin üretim altyapılarının ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi ile rekabet güçlerinin artırılması olarak belirlendi. 4 milyon TL bütçeli "Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü" programının amacı ise, Bilecik'te doğal-

taş sektöründe faaliyet göstermekte olan işletmelerin ürünlerinin işlenmesi, enerji sarfiyatlarının düşürülmesi, katma değeri yüksek yenilikçi ürünlerin tasarlanması ve üretilmesi yoluyla rekabet güçlerinin artırılması olarak belirlendi.

2016 yılı hibe desteklerinden faydalanabilmek için 2 Mayıs 2016 Pazartesi gününe kadar yapılabilecek mali destek programlarına başvurmak için, Ajansın www.bebka.org.tr adresinde yer alan başvuru rehberlerinin detaylı bir şekilde incelenmesi ve Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) vasıtasıyla internet üzerinden başvuru formlarının eksiksiz bir şekilde doldurulması, başvuru dosyasının ajansa teslim edilmesi gerekiyor.

BEBKA, daha önce uyguladığı 5 teklif çağrısında toplam

94 milyon TL

bütçe ile **1068 proje**
başvurusundan
başarılı olan

270 projeyi
desteklemiştir.

HAVACILIK - RAYLI SİSTEMLER SAVUNMA SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

12 milyon TL bütçeli "Havacılık - Raylı Sistemler - Savunma Sanayi" programı ile havacılık, raylı sistemler ve savunma sektörlerindeki işletmelerin üretim altyapılarının ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi ile rekabet güçlerinin artırılması amaçlanıyor.

Bu destek programının amacı aynı zamanda 10. Kalkınma Planı'nın da temel hedefleri arasında yer alan ve "başta bölgemiz olmak üzere ülkemizde havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerinde daha yüksek katma değer yaratan, teknoloji üretebilen ve kullanabilen, çevreye duyarlılığı ön planda tutan, becerilerini sürekli geliştirebilen, ulusal ve uluslararası talebe cevap verebilen, rekabet gücünü sürekli yükseltebilen, girdi tedarikinde etkinliğin sağlanarak yatırım ve ara mallarında ithalat bağımlılığının azaltıldığı sektörel dönüşüm süreçlerini hızlandırmak" olarak belirlendi. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından ortaya konulan bu mali destek programı, BEBKA'nın faaliyet gösterdiği illerde büyük potansiyel taşıyan yüksek katma değerli sektörlerin gelişimine önemli ölçüde katkıda bulunacaktır. Önümüzdeki dönemde

özellikle havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerinde ortaya çıkacak fırsatların değerlendirilmesi, sektörlerin bir bütün olarak hareket edebilmesine bağlı olarak gelişecektir. Ülke içinde üretim sürecinin tamamlayıcısı olarak bir araya gelme imkânı bulan kuruluşlar, bir yandan sektörel ihtiyaçları mümkün olduğunca yereldeki üretim gücü ve tecrübesi ile karşılarken bir yandan da uluslararası pazarlarda etkin bir konuma gelebilmek için önemli bir fırsatı yakalamış olacaklardır. Mali destek programının da hedeflediği yüksek katma değerli bir üretim anlayışının ve bu anlayışa yönelik sektörel dönüşümler, hem bölgesel hem de ulusal anlamda havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörleri başta olmak üzere diğer ilgili bütün sektörlerde bir atılım yaşanmasının temelini oluşturacaktır.

PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ

- TR41 Bölgesi'nde havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerinde rekabet gücünü artırmaya yönelik teknolojik altyapının, kurumsal kapasitenin, üretim kabiliyeti ve kalitesinin geliştirilmesi,
- TR41 Bölgesi'nde havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerinde işgücü niteliklerinin geliştirilmesi,
- TR41 Bölgesi'nde havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sektörlerindeki firmaların ve ürünlerinin tanıtımı ile ihracat kapasitelerinin artırılması.

BİLECİK MERMER VE DOĞALTAŞ SEKTÖRÜ MALİ DESTEK PROGRAMI

Bursa Eskişehir Kalkınma Ajansı, 2016 yılında Bilecik ili özelinde “Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü Mali Destek Programı” nı hazırladı. Başta mermer ve granit olmak üzere, il bünyesinde işlenmesi yapılan doğaltaş ürünlerinin katma değerinin artırılarak işletmelerin rekabet gücünün yükseltilmesini amaçlayan bu destek programı temel olarak doğaltaşın işlenmesi süreçlerindeki verimliliğin artırılması, teknolojik altyapının geliştirilmesi, geri dönüşüm faaliyetleri ve endüstriyel simbiyoz çalışmalarını, işgücünün niteliğinin geliştirilmesine yönelik faaliyetleri ele almaktadır. Destek programının diğer bir hedefi de katma değeri yükseltilecek doğaltaş ürünlerinin ihracat değerinin artırılması, markalaşmasının sağlanması ve yurtdışı pazar olanaklarının geliştirilmesine yönelik

faaliyetleri de esas almaktadır.

İlgili destek programının odak noktasında yer alan doğaltaş sektörü, başta Bilecik olmak üzere hem bölgemiz hem de ülkemiz açısından önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. Üst ölçekli planlarda da bu sektörün gelişimine yönelik önemli stratejik hedefler belirlenmiştir. 10. Kalkınma Planı’nda ülkemizin önemli potansiyele sahip olduğu jeotermal, linyit, mermer, bor, krom gibi yer altı kaynaklarımızın yurtiçinde işlenmesi ve daha yüksek katma değer yaratacak şekilde ekonomiye kazandırılmasına vurgu yapılmaktadır. 2023 İhracat Stratejisi’nde de madencilik sektörü altında doğaltaşlar ve mermer sektörüne ayrıca belirtilerek, “Doğaltaşlar sektöründe markalaşma, nihai kullanıcılara, mimar ve

4 milyon TL bütçeli "Bilecik Mermer ve Doğaltaş Sektörü" programıyla, Bilecik'te doğaltaş sektöründe faaliyet göstermekte olan işletmelerin ürünlerinin işlenmesi, enerji sarfiyatlarının düşürülmesi, katma değeri yüksek yenilikçi ürünlerin tasarlanması ve üretilmesi yoluyla rekabet güçlerinin artırılması hedefleniyor.

müteahhitlere ulaşma, endüstriyel minerallerde katma değeri yüksek ürünlere yönelme, sektörde "Çevre Duyarlılığını" ve "Sürdürülebilir Kalkınma" anlayışını geliştirme çerçevesinde bir dönüşüm ihtiyacı olduğu vurgulanmaktadır. 2023 yılı doğaltaş sektörü ihracat hedefi 7 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde 2014-2023 TR41 Bölge Planı'nda doğaltaş ve mermer sektörünün geliştirilmesine yönelik olarak önemli stratejiler yer almaktadır. Bölge planında bölgenin öncü ve potansiyeli olan stratejik sektörlerinden biri olan doğaltaş sektörünün geliştirilerek, ileri teknoloji kullanan sanayi üretimine geçilmesi, mevcut tesislerin yenilenerek ürün katma değerinin artırılmasına yönelik faaliyetler ön planda tutulmaktadır. Ayrıca, katma değerini yükseltilmesi doğaltaşın işlenmesi, tanıtımı ve pazarlanması süreçlerinin yanı sıra, süreç içinde oluşan atıkların değerlendiril-

rilmesi ve/veya geri dönüşümünün sağlanması faaliyetleri de bölge planında vurgulanan diğer sektör stratejileri arasında yer almaktadır. Bu açıdan bakıldığında başta mermer olmak üzere doğaltaş sektörünün geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik oluşturulan bu destek programının hem 10. Kalkınma Planı'nın hem de bölge planının ilgili sektördeki stratejilerinin hayata geçirilmesine yönelik bölgesel ölçekteki iyi uygulama örneklerinden biri olarak ortaya konulması öngörülmektedir. Doğaltaş sektöründe özellikle doğaltaşın işlenmesi, tanıtımı ve pazarlanması, oluşan atıkların değerlendirilmesine yönelik olarak ortaya konulacak faaliyetler başta işletmeler olmak üzere Bilecik ili genelinde sektör firmalarının rekabetçi gücünü artırırken aynı zamanda ilin sosyoekonomik anlamda da gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır.

PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ

- Bilecik ilinde başta mermer ve granit olmak üzere, doğaltaş ürünlerinin işlenmesindeki verimliliğin artırılması; teknolojik ve kurumsal altyapının geliştirilmesi,
- Doğaltaş sektöründe enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaşması, atık değerlendirme, geri kazanım ve endüstriyel simbiyoz çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- Doğaltaş sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin insan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Doğaltaş ürünlerinin ihracatının artırılması, sektörde markalaşmanın sağlanması ve yurtdışı pazar olanaklarının geliştirilmesi.

'STRATEJİK' PROGRAM BÖLGEDE TANITILDI

Sorumluluk bölgesinin stratejik hedeflerine uygun olarak havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi ile mermer ve doğaltaş gibi yüksek teknoloji ve katma değerli sektörleri destekleme kararı alan BEBKA, Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde düzenlediği toplantılar ile 2016 Yılı Mali Destek Programı'nı tanıttı.

Bursa'da Almira Hotel'de gerçekleştirilen tanıtım toplantısına Bursa Valisi ve BEBKA Yönetim Kurulu Başkanı Münir Karaloğlu, BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Yönetim Kurulu Üyesi İlker Duran ve çok sayıda havacılık, raylı sistemler ve savunma sanayi sistemlerinde faaliyet gösteren özel sektör temsilcisi katıldı. Toplantıda konuşan Vali Karaloğlu, Bursa Eskişehir Bilecik illerinin oluşturduğu TR41 Bölgesi'nin Türkiye'deki 26 kalkınma ajansından biri olduğunu hatırlatırken, şu bilgileri verdi:

"Bizim bölgemiz diğer bölgelerden farklılaşan bir bölge. Ajanslar, bölgeler arasındaki kalkınmışlık farkını ortadan kaldırmak, bölge içindeki iller arasındaki eş güdümü sağlamak ve bölgelerin özelliklerine uygun kalkınma planları uygulamak için kuruldu. Ama biz yine bütüncül anlayışla işe başlarken, bütün ajanslar aynı anlayışla işe başladık. Artık biz TR 41 Bölgesi olarak kendi özelliklerimize göre ve şehirlerimizin stratejik hedeflerine uygun işlere destek olmamız lazım."

SEKTÖR AYRIMINA GİDİLDİ

Bu sene mali destek programlarında ciddi değişiklik ve yenilikler yaparak sektör ayırımına gittiklerine anlatan BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değir-

menci ise şunları söyledi:

"Havacılık, Raylı Sistemler ve Savunma Sanayi Mali Destek Programı, Bursa ve Eskişehir ki bu iller Türkiye'nin bu sektördeki önemli iki merkezi. Bizde Ajans olarak bölgemizde katma değerli sektörlerin üretimdeki payının artırılması için birçok kurumla beraber çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bu yılki mali destek programını da bu yüksek teknoloji ve katma değerli sektörlerden üçüne ayırmayı uygun bulduk. 22 Şubat itibarıyla mali destek programımızı ilan ettik."

Bu yıl Ajans desteği açısından ilk defa 16 milyon TL'nin tamamının özel sektöre ayrıldığını anlatan Genel Sekreter Değirmenci, "Bu programa şahıs şirketinden, özel sektör işletmesi, anonim şirketlerden, kâr amacı güden kooperatiflerden limited şirkete kadar özel sektör şirketlerinin tamamı başvurabiliyor. Bu yıl KOBİ şartını ve sınırını da bakanlık onayıyla kaldırdık. KOBİ sınırı üzerindeki firmalarda

programa başvurabilecekler. Ayrıca KOBİ şartının kalkmasıyla beraber yüzde 25'ten fazlasına kamunun sahip olduğu veya kamunun kurduğu şirket statüsündeki kurumlar da başvuru da bulunabilecekler" diye konuştu.

2023 VİZYONUNA İVME KAZANDIRACAK PROGRAM

Eskişehir'de Turunç Otel'de düzenlenen tanıtım toplantısına ise Vali Güngör Azim Tuna, Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Naci Gündoğan, Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Savaş Özaydemir, Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Metin Güler, Eskişehir Ticaret Borsası Başkanı ve BEBKA Kalkınma Kurulu Başkanı Ömer Zeydan, BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci, işadamları ve sanayiciler katıldı.

Raylı sistemler ve havacılık sektörünün Eskişehir sanayisinin olmazsa olmazı olduğunu dile getiren Vali Tuna, Anadolu Üniversitesi'nin de bu konuda önemli bir kurum olduğunu anlattığı konuşmasında, "Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek üzere programlar geliştiren BEBKA, bu yıl da 2023 vizyonumuza ivme kazandıracak programlar

geliştirmişti” dedi.

Havacılık ve raylı sistemler konusunda üniversite olarak ellerinden geleni yapmaya çalıştıklarını anlatan Rektörü Gündoğan ise, her iki alanda da mükemmeliyet merkezi çalışmaları yaptıklarını ve 2016 yılında havacılık mükemmeliyet merkezini faaliyete geçireceklerini açıkladı.

Projenin tamamıyla özel sektöre yönelik olmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren ESO Başkanı Özyaydemir de, Eskişehirli yatırımcıların projeden yararlanması için ellerini çabuk tutmalarını istedi. Yerli çalışmaları desteklemek gerektiğini savunan Özyaydemir, komşu illerdeki sanayicilerin de bu projeden faydalanmak için çalışmalar yapacağını bildirdi.

Projenin Eskişehirli bütün sanayicilere destek olacağını kaydeden ETO Başkanı Güler konuşmasında, raylı sistemler ve havacılık sektöründe boy gösteren bütün firmaları proje yapmaya çağırıldı.

Yapılan çalışmaları bir sunum halinde anlatan BEBKA Genel Sekreteri Değirmenci de, havacılık ve savunma sanayinde önemli kuruluşları bünyesinde barındıran Eskişehir sanayisinin, raylı sistemler alanında da büyük atılımlar gerçekleştirdiğini ifade etti.

BİLECİK'E ÖZEL DESTEK

Pelitözü Gölpark'ta düzenlenen Bilecik Tanıtım Toplantısı'nda konuşan Vali Ahmet Hamdi Nayir de, BEBKA'nın bölgesel gelişmişlik farklarını kapatmaya yönelik bir yapı içerisinde olduğunu belirterek, Bilecik'te mermer sektö-

BURSA

Desteklenen proje sayısı
143

Desteklenen proje tutarı
50 milyon TL

BİLECİK

Desteklenen proje sayısı
40

Desteklenen proje tutarı
16 milyon TL

ESKİŞEHİR

Desteklenen proje sayısı
87

Desteklenen proje tutarı
28 milyon TL

rünün ön planda olması nedeniyle sektörün geliştirilmesi gayreti içerisinde olduklarını söyledi. Vali Nayir şöyle konuştu:

“Geçen yıl destek programında Bilecik olarak yüzde 30'lari bulan bir rakama ulaştığımız. Şimdiki ayrılan sayı yüzde 25'lik bir pay. Bizim için güzel bir

rakam. İsteğimiz, kaynakların en etkili şekilde yerinde kullanılmasını sağla-

mak. Yenilikçi olarak bu sektörümüzü yapmış olduğumuz tasarım çalışmalarıyla da daha iyi hale getirebilmek. Mermerin gelişmesi Bilecik'i tanıtacak, Bilecik'in gelişmesi de mermeri tanıtacaktır. Dolayısıyla karşılıklı etkileşimle beklentilerimizi yüksek tutmaya hakkımız var diye düşünüyorum. Arkadaşlarımızın da bu bilinç içinde olduğu düşüncesindeyiz.”

Belediye Başkanı Selim Yağcı da, Bilecik'in mermerle anılan bir kent olduğunu belirterek, mermerin sadece ihraç ürünü olarak düşünülmemesini, kentlerimizin tasarımında da kullanılması için projelerin oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiğinin altını çizdi.

DESTEK ALMAK İSTEYEN FİRMALARA EĞİTİM

BEBKA, 2016 Yılı Mali Destek Programları kapsamında destek almak isteyen kurum ve firmaların yöneticilerine proje yazma eğitimi verdi. BEBKA uzmanları tarafından Bursa, Eskişehir ve Bilecik'te verilen eğitimlerden toplam 134 kişi faydalandı. Öte yandan bundan sonraki süreçte; mali destek programlarına başvuru

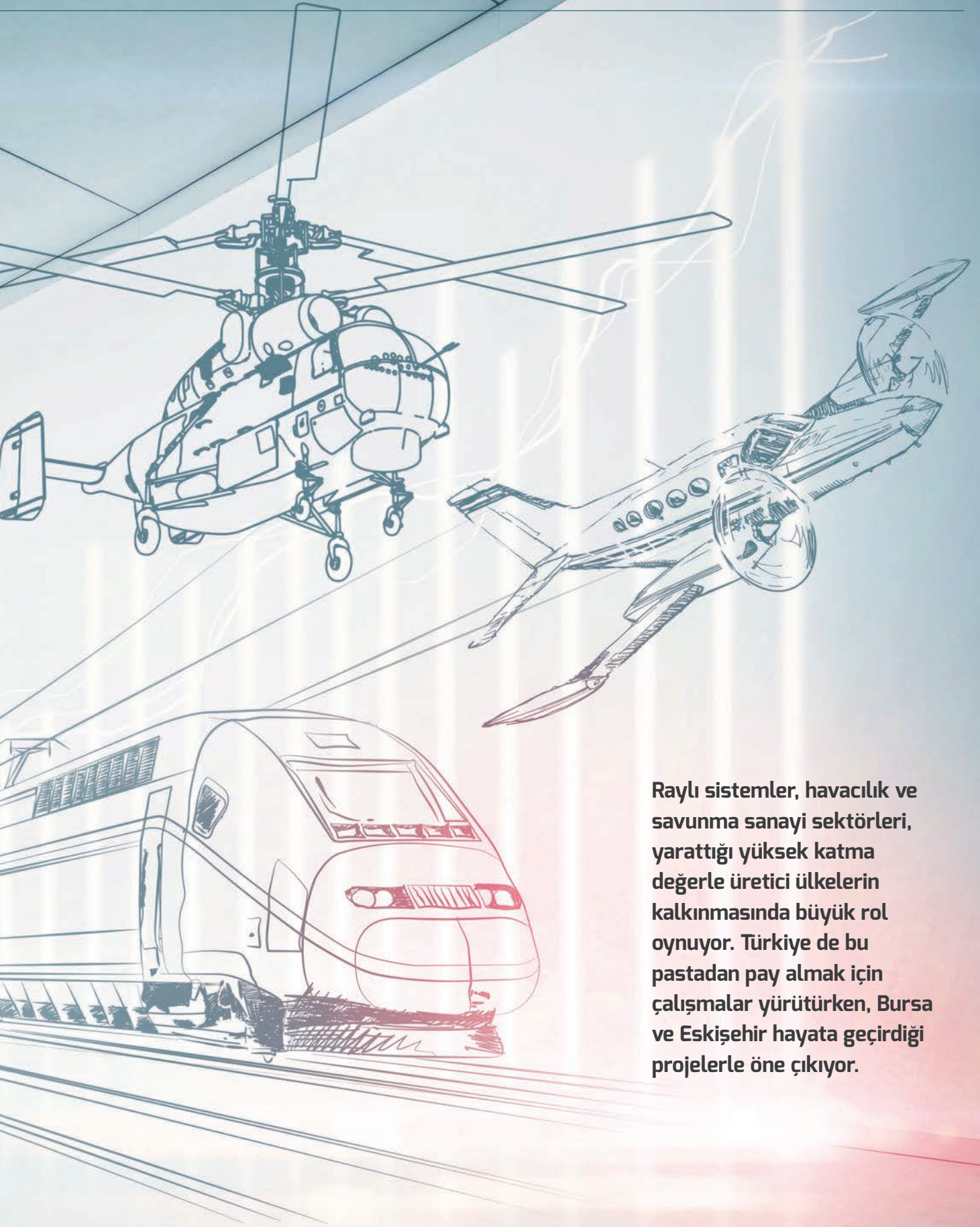
yapılabilecek somut bir projesi olan ve projesi hakkında fikir alışverişinde bulunmak isteyen başvuru sahipleri, sunacakları projeye ilgili Ajans'ta ilgili uzmanlarla görüşebilmeleri için kurulmuş teknik yardım masalarından BEBKA web sitesi (www.bebka.org.tr) üzerinden online kayıt olarak randevu alabilecek.

TÜRKİYE'Yİ BU SEKTÖRLER GELECEĞE TAŞIYACAK

Raylı sistemler, havacılık ve savunma sanayi sektörleri, yarattığı yüksek katma değerle üretici ülkelerin kalkınmasında büyük rol oynuyor. Türkiye de bu pastadan pay almak için çalışmalar yürütürken, Bursa ve Eskişehir hayata geçirdiği projelerle öne çıkıyor.

RAYLI SİSTEMLERDE BURSA VE ESKİŞEHİR BİR ADIM ÖNDE

Raylı sistemler sektöründe önemli bir üretim merkezi konumunda olan TR41 Bölgesi, özellikle Eskişehir ve Bursa'daki üretim potansiyeli ve tecrübesi ile önümüzdeki dönemde ortaya çıkacak ihtiyacın karşılanmasında önemli bir pay sahibi olma avantajına sahip.

Dünya genelinde yaşanan hızlı küreselleşme süreci bölgelerin ve ülkelerin birbiri ile entegrasyon sürecini oldukça hızlandırmıştır. Bu entegrasyon sürecinde özellikle mal ve hizmet alımlarının etkin bir şekilde sağlanması, lojistik maliyetlerin düşürülmesi, üretim maliyetleri ile birlikte ön plana çıkan konular arasında yer almıştır. Yerelde veya küresel ölçekte mal ve hizmet alımlarının hızlı ve etkin bir şekilde taşınabilmesi için özellikle demiryolları ile beraber diğer raylı sistemleri odak noktası haline getiren taşımacılık politikaları, dünya genelinde önemli bir politika alanı olarak ortaya çıkmıştır. Ülkemizin coğrafi konumu da, Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının birleştiği bir merkez konumunda olmasını sağlamaktadır. Önümüzdeki dönemde özellikle Avrupa ve Asya pazarları arasında bütünleşme sürecinin artarak devam etmesi, ülkemizin uluslararası ticaret bağlamında önemli lojistik gelirler elde etmesine olanak sağlarken, mevcut potansiyelin en üst düzeyde değerlendirilmesi için önemli fırsatlar da sunmaktadır.

LOJİSTİK AÇIDAN ÖNEMLİ

Uluslararası olduğu kadar yerel düzeyde de raylı sistemler, ulaşım araçlarının hem yük taşımacılığı hem de ulaşım amaçlı kullanılması başta sanayi sektörü olmak üzere hizmetler ve tarım sektörlerinde de maliyet etkinliğini artırmaktadır. Karayolu taşımacılığının maliyet düzeyi, çevresel olumsuz etkileri gibi sebepler, demiryollarının önemini artırmakta ve özellikle kent için ulaşım da raylı sistemlerin sunduğu farklı ulaşım alternatifleri, daha sürdürülebilir bir yaklaşımı esas alması sebebiyle ülkemizin büyük bölümünde ulaşım alanında öncelikli politika olarak yerini almaktadır.

Önümüzdeki dönemde ülkemizin makro politikalarında yer alan ulaşım stratejilerinin çok önemli bir bölümünde tramvay, hafif raylı sistem, metro, demiryolu ve hızlı tren gibi ulaşım araçlarının temini ve güzergâh altyapılarının oluşturulması gelmektedir. Bu durum ilgili sektörde önemli bir talebi ortaya koymakta ve temini açısından yerli firmalara büyük fırsatlar sunmaktadır. Yerli üretimle geliştirilecek tecrübenin de uluslararası alanda önemli pazar fırsatlarını ortaya çıkarması kuvvetle muhtemeldir.

TR41 ÖNEMLİ AVANTAJA SAHİP

Raylı sistemler sektörü bağlamında önemli bir üretim merkezi konumunda olan TR41 Bölgesi, özellikle Eskişehir ve Bursa illerinde var olan üretim potansiyeli ve tecrübesi ile önümüzdeki dönemde ortaya çıkacak ihtiyacın

karşılansında önemli bir pay sahibi olma avantajına sahiptir. Raylı sistemlerde mevcut üretim tecrübesi yanında otomotiv, makine, metal şekillendirme, kompozit, elektrik ve elektronik sektörlerinde var olan tecrübenin tam olarak hayata geçirilmesi, bu avantajın kullanılabilmesini sağlayacaktır.

Bölgede mevcut raylı sistemler sektörüne ilişkin altyapı ve insan kaynağının hızlı bir şekilde geliştirilebilmesi, sektörün gelişiminin ivme kazanması açısından kritik bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Bu gerçeğin ışığında, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), ilgili sektörde faaliyet gösteren, raylı sistemler sektörüne ilişkin üretim tecrübesini geliştirmek isteyen firmalara yönelik bir saha çalışması yürüttü. Bu saha çalışması ile firmaların yaşamış olduğu sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ele alındı. Saha çalışması sonucunda firmaların başta finansman olmak üzere yaşadıkları problemler ve bu problemlere yönelik geliştirilmesi önerilen destek alanları gibi konular ele alınarak, sektöre ilişkin TR41 Bölgesi Raylı Sistemler Sektörü Raporu hazırlandı. Bu raporun başta TR41 Bölgesi olmak üzere ülkemizde raylı sistemler sektörüne ilişkin üretim ve hizmet üreten bütün kurum ve kuruluşlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

SEKTÖREL DÖNÜŞÜM

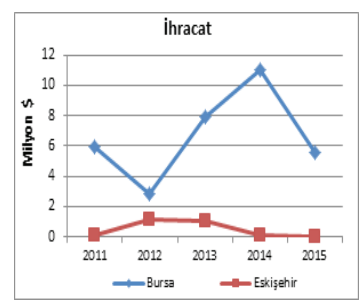
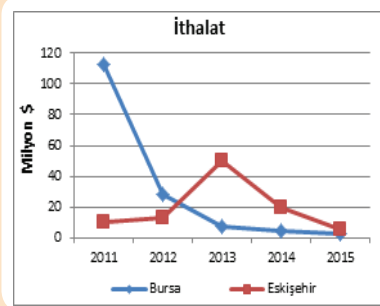
Son dönemlerde BEBKA'nın faaliyet gösterdiği illerde raylı sistemler sektörüne otomotiv ana ve yan sanayi,

makine-metal sektörü gibi sektörlerde edinilen bilgi ve tecrübenin, raylı sistemler sektöründe de etkin bir şekilde kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Eskişehir'de Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş. (TÜLOMSAŞ) bünyesinde önemli bir yan sanayi altyapısı mevcut iken, Bursa'da da son dönemlerde özel işletmelerin inisiyatifi ve yerel yönetimlerin ortaklaşa yürüttüğü çalışmalar çerçevesinde özellikle hafif raylı sistem taşımacılığında yerli üretime dönük önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bursa ve Eskişehir illeri ile beraber İstanbul'a hızlı trenle ulaşım da önemli bir geçit konumunda yer alan ve yük taşımacılığında da önemli bir merkez konumuna ulaşması hedeflenen Bilecik ili de eklendiğinde, bölge illerinin tümünün raylı sistemler altyapısının geliştirilmesine büyük ihtiyaç duyduğu ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında mevcut tecrübe ve bilgi birikiminin tam olarak harekete geçirilmesinin, ilgili sektörde yerlilik oranının yükseltilmesinde önemli bir kaynak teşkil edebileceği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bölgede mevcut olan raylı sistemler sektörü yanında, diğer sektörlerde yer alan bilgi ve tecrübenin hangi kanallarla ve hangi süreçlerle bu sektöre katkı yapabileceğini ortaya çıkarmak raporun temel amacını teşkil etmektedir.

Sektörün gelişimini hızlandırmak, öncelikli stratejilerini belirlemek ve mevcut kaynakları doğru ve hedefe ulaşılabilir bir şekilde yönlendirebilmek için sektörün bileşenlerini ortaya koymak

İHRACAT YÜZDE 7,93 ARTTI

Trademap verilerine göre ise Türkiye'de raylı sistemler sektörünün ihracatı 2010 yılından beri yüzde 7,93 artarak toplam 150 milyon 372 bin Dolar olmuştur. İthalat ise 2012-2014 yılları arasında 500-600 milyon Dolar arasında seyretmektedir. 2010 yılından beri ithalattaki artış oranı yüzde 0,15 ile 2014 yılında 607 milyon 790 bin Dolar'dır. 2014 yılı verilerine göre Türkiye'nin dünyadaki ithalat payı yüzde 1,9 olarak gerçekleşmiştir.

Bursa ve Eskişehir İlleri Raylı Sistemler İthalat ve İhracat Rakamları, 2011-2015
Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Erişim Tarihi: 04.01.2016

son derece önemlidir. Bölgemizde doğrudan raylı sistemler sektöründe faaliyet gösteren kamu işletmeleri ve özel sektör kuruluşları yer almaktadır. Bununla birlikte otomotiv ana ve yan sanayi, makine ve metal sektörü, demir-çelik sektörü, kompozit ürün üretimi, elektrik-elektronik, bilgi ve iletişim sektörleri başta olmak üzere birçok farklı sektörde faaliyet gösteren işletmelerin de doğrudan ya da dolaylı olarak bu sektörle bağlantılı olarak faaliyet gösterdiği görülmektedir.

KÜME YAPILANMALARI

Raylı sistemler sektöründe Eskişehir, özellikle bir kamu kuruluşu olan TÜLOMSAŞ etrafında şekillenmektedir. Bölgede faaliyet gösteren bazı firmaların da bu alanda önemli çalışmalara imza attığı görülmektedir. Örneğin Bursa'da 2012 yılında Türkiye'nin ilk yerli tramvayı üretilmiş olup bu tramvayın önümüzdeki dönemde seri üretimi hedeflenmektedir. Raylı sistemler sektörünün, özellikle taşımacılık ve ulaşım açısından önümüzdeki yıllarda önemli bir atılım yapması beklenmektedir. Bu kapsamda Eskişehir'in Alpu ilçesinde raylı sistemler sektörüne yönelik bir mükemmeliyet merkezi kurulması planlanmaktadır. Merkezi Eskişehir'de bulunan Eskişehir Raylı Sistemler Kümelmesi Derneği tüzel kişiliği haiz olup Türkiye demiryolları tarihindeki en önemli kavşak noktalarından birinde, Türkiye'nin batısında, 2011 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin 155 yıllık demiryolculuğu tarihi içerisinde bu sürece 147 yıldır tanıklık eden Eskişehir'in bir süredir kurumları, şirketleri ve üniversiteleriyle, demiryolu alanında etkinliği artmaktadır. Ayrıca Eskişehir, demiryolları strateji ve kontrol merkezi olan bölgelere de çok yakın olmasıyla da dikkat çekmektedir. Şehrin gelişmiş sanayi altyapısı, üniversiteleri, deneyimli ve yetişmiş iş gücü ve teknoloji kullanabilme kabiliyetleri de Eskişehir'i önemli kılmaktadır. Eskişehir Sanayi Odası (ESO) ve Organize Sanayi Bölgesi

(OSB) kümenin kurulmasında öncülük etmiş, TÜLOMSAŞ, diğer öncü sanayi şirketleri ve üniversiteleri ile birlikte güçlerini birleştirmişlerdir. 2016 yılı Temmuz ayı itibarıyla 45 üyesi bulunan kümede Eskişehir dışında Bursa, Ankara, İstanbul ve İzmir gibi Türkiye'nin birçok ilinden de firmalar yer almaktadır. Kümelene ülke genelindeki demiryolu kabiliyetlerini kapsayacak şekilde çalışmalarına devam etmektedir.

Bursa'da, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası koordinatörlüğünde yürütülen çalışmalar da il genelinde küme çalışmalarına hız kazandırmıştır. Tüzel bir kişilik altında henüz yer almayan sektör temsilcileri, sektörel işbirliği faaliyetlerini Ekonomi Bakanlığı Uluslararası Rekabetin Geliştirilmesi destekleri altında yürüttükleri proje ile devam ettirmektedirler. 2014 yılında başlayan proje kapsamında 54 firma yer almaktadır. Genel anlamda makine, otomotiv ve elektronik sektörlerinde faaliyet gösteren firmalardan oluşan ve raylı sistemler alanındaki üretim ve pazarlama yeteneklerinin arttırılmasını amaçlayan bu proje ile birlikte sektörün geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

URAYSİM: Ulusal Raylı Sistemler Araştırma ve Test Merkezi - demiryolu taşıt ve bileşenleri konularında AR-GE faaliyetleri yürütmek, AR-GE çıktılarını ürün haline getirmek ve patentlemek, mevcut sistemlerin modernizasyonları, testleri ve uluslararası standartlarda sertifikalandırılmalarına yönelik bir araştırma ve test merkezinin kurulması amacıyla bir Kalkınma Bakanlığı projesi olarak önerilmiştir ve onaylanmıştır.

BÖLGENİN SEKTÖRDEKİ GÜÇLÜ YÖNLERİ

- Lokomotif ve motor üretiminde önemli bir yere sahip TÜLOMSAŞ'ın Eskişehir'de faaliyet göstermesi,
- Eskişehir'de raylı sistemler sektöründe önemli bir yan sanayinin, tecrübe ve bilgi birikiminin oluşması,
- Bölgede tramvay ve lokomotif üretim kabiliyetinin olması,
- Hızlı trenin bölgemizdeki illerden geçmesi,
- Sektörü yönlendirecek ve destekleyecek çatı kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarının etkin çalışması,
- Eskişehir'de uzun ve tarihsel bir raylı sistemler sanayi üretim ve hizmet tecrübesi bulunması,
- Sektörün AB'ye uyum sürecinde yapısal dönüşüm içine girmiş olması,
- Bölgedeki otomotiv ve makine gibi sektörlerde yetişmiş insan kaynağı kapasitesi ve kazanılmış kabiliyetler,
- Sektöre yönelik doğrudan insan kaynağı yetiştiren Anadolu Üniversitesi'nde Porsuk Ulaştırma Meslek Yüksekokulu'nun varlığı,
- Bölgede lojistik merkezlerin varlığı ve demiryolu ile entegrasyonu,
- Bölgede demiryolu sektörünün ana ulaştırma kanallarından biri olarak kullanılması.

'HAVACILIK'TA TR41 FARKI

Havacılık sektörü, özellikle Eskişehir ve Bursa'da var olan sektörel birikim ve altyapı ile gelişmiş sektörler arasında yer alıyor.

Bursa, Eskişehir ve Bilecik'ten oluşan TR41 Bölgesi, ülkemizin sanayi, tarım ve hizmetler sektörlerinde önemli bir üretim merkezi olmakla beraber, bazı sektörlerde de ülkemizin en önde gelen bölgelerinden biri konumundadır. Otomotiv, makine, tekstil, mobilya gibi hem ülke içi ticarete hem de ihracat bağlamında ülkemizin merkezi olan TR41 Bölgesi, belli başlı bazı stratejik sektörlerde de önemli bir potansiyele sahiptir.

Milli güvenlikte olduğu kadar ticari anlamda da önemli bir stratejik sektör olarak tanımlanan havacılık sektörü, öncelikli olarak Eskişehir'de olmak üzere TR41 Bölgesi'nde yüksek düzeyde bir üretim ve bilgi tecrübesine sahiptir.

1926 yılında 1. Hava İkmal Bakım Merkezi'nin kurulması ile il genelinde havacılık sektörü kapsamında gelişmeye başlayan sektör tecrübesi, zamanla TEİ, Savronik, Alp Havacılık, Turbomak,

Coşkunöz gibi firmaların da kurulması ile Eskişehir'i havacılık sektöründe bir merkez konumuna getirmiştir. Jet motorları, uçak atış kontrol sistemleri, helikopter parçaları üretimi, elektronik malzemeler gibi ana parça üreticileri ile birlikte ilde önemli bir yan sanayi de gelişme fırsatı bulmuş ve bu firmalar sektörel işbirliklerini geliştirme bağlamında kümelenme oluşumlarını ilerletmişlerdir. Aynı şekilde,

özellikle otomotiv, makine, teknik tekstil gibi alanlardaki bilgi birikimi ve tecrübesi ile Bursa'nın da bu sektörde önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmüş ve belli başlı firmalar bir küme yapılanması için ilk adımlarını atmaya başlamışlardır.

TR41 Bölgesi'nde hava ve uzay taşıtlarında üretim ve ihracat yapan başlıca iller Eskişehir ve Bursa olmakla birlikte, Eskişehir ilindeki üretim kapasitesi Ankara ilinden sonra gelmekte ve ildeki büyük firmaların varlığı sayesinde ihracat rakamları ülke geneline kıyasla yüksek seyretmektedir. 2015 yılı verileri kesin olmakla birlikte, bölge illeri ele alındığında aşağıdaki grafikten de görüldüğü üzere, 2011-2015 yılları arasında Eskişehir ilinin hava ve uzay taşıtlarındaki ihracatı 2014 yılında en yüksek seviyesine ulaşarak 274,48 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bursa ilinde ise dalgalı bir seyre sahip olan ihracat rakamları, 2014 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Önümüzdeki dönemde başta makro politikalar olmak üzere bölgesel anlamda da rekabetin geliştirilmesi, mevcut ve değişen talebe göre sektörlerin değişim ve dönüşüm ihtiyaçlarının acil bir biçimde ortaya çıkması, ilgili sektörlerde faaliyet gösteren veya gösterme eğiliminde olan firmaların bu bağlamdaki ihtiyaçlarının giderilmesi, son dönemlerde ön plana çıkan politikalar arasında yer almaktadır. Orta ve uzun vadede ise başta ülke genelinde olmak üzere dünya genelinde ortaya çıkacak hem savunma sanayi hem de sivil havacılık ürün ve hizmet talebin-

den pay alabilmek için firmaların konu ile ilgili stratejilerini ortaya koyup gerekli altyapı ve insan kaynaklarını bu amaçlar doğrultusunda güncellemeleri gerekmektedir.

SEKTÖR RAPORU HAZIRLANDI

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, bölge genelinde bu alanlardaki ihtiyaçların ortaya konulması, bu ihtiyaçların giderilebilmesi için başta firmaların özelinde olmak üzere çatı kuruluşların da etkin bir şekilde sorumluluk alabilmesi için TR41 Bölgesi havacılık sektörü özelinde bir saha araştırması yürütmüştür. Bu analizde; sektörün mevcut gelişimleri, ortaya çıkan veya

çıkması muhtemel gereksinimleri ortaya konularak, bu alanlara yönelik destek mekanizmalarının geliştirilmesi için firmalar ile birebir görüşmeler yapılmış ve acil müdahale alanları belirlenerek bir destek mekanizması oluşturma hedefi ortaya konmuştur. Bu saha çalışması ile firmaların yaşamış olduğu sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ele alınmıştır. Saha çalışması sonucunda firmaların başta finansman olmak üzere yaşadıkları problemler ve bu problemlere yönelik geliştirilmesi önerilen destek alanları gibi konular ele alınarak, sektöre ilişkin TR41 Bölgesi Havacılık Sektörü Raporu hazırlanmıştır. Bu

raporun başta TR41 Bölgesi olmak üzere ülkemizde havacılık sektörüne ilişkin üretim ve hizmet üreten bütün kurum ve kuruluşlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

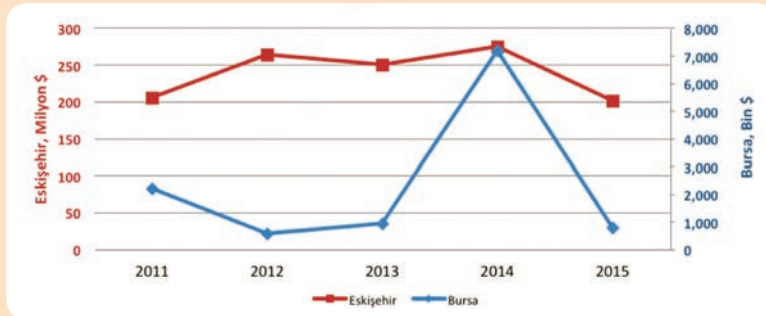

BÖLGEDEKİ KÜME ÇALIŞMALARI

Eskişehir Havacılık Kümeleneşmesi: Eskişehir'de bulunan bu havacılık sana-

İHRACATTA EN YÜKSEK SEVİYEYE ULAŞILDI

Bölge illeri ele alındığında 2011-2015 yılları arasında Eskişehir ilinin hava ve uzay taşıtlarındaki ihracatı, 2014 yılında en yüksek seviyesine ulaşarak 274,48 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bursa ilinde ise dalgalı bir seyir sahip olan ihracat rakamları, 2014 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Hava ve Uzay Taşıtları Bursa ve Eskişehir İlleri İhracat Rakamları, 2011-2015

Kaynak: TÜİK, Erişim tarihi: 06.11.2015 *ISIC Rev3 sınıflamasına göre dış ticaret **Bursa sağ ekseninde gösterilmiştir. ***2015 yılı verileri kesin değildir.

yi potansiyeli ve küresel vizyon gerektiren havacılık sektörünün karmaşık tedarik zincir yapısı, Eskişehir Havacılık Kümelmesi'nin (ESAC) oluşmasını sağlamıştır. ESAC küme girişiminin amaçları şu şekilde belirlenmiştir: İşbirliği ve paylaşım, ortak yarar oluşturma, fikirlerin ve kaynakların paylaşılmasından yararlanacak kümelene bölgesi firmalarının ve paydaş kuruluşların gelişiminin teşvik edilmesi ve desteklenmesi için güçlü bir çerçeve oluşturulması, kümelene üyelerinin

ve parçaları üretimi, AR-GE ve ilgili mühendislik hizmetleri, hava araçları simülasyon, komuta ve denetim hizmetleri, yazılım geliştirme, navigasyon, iletişim, kabin teçhizatı, havayolu donanımı vb. üretimi, ana sistem tedarikçileri için özel süreç hizmetleri, sistem entegrasyonu, lojistik ve destek hizmetleridir.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Uzay, Havacılık ve Savunma Konseyi: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO), Türkiye ekonomisine yön veren Bursa'da, kentin üretimdeki gücünü uzay, savunma ve havacılık gibi yüksek teknoloji gerektiren sektörlerde de ortaya koymak amacıyla çalışma-

larına

2013 yılının son çeyreğinde başlamıştır.

BTSO; Uzay, Havacılık ve Savunma Konseyi'nin proje odaklı çalışmalarını hızlandırmak amacıyla dernekleşerek kurumsal bir yapıya dönüştürmektedir. BTSO'nun 18 sektörel konseyi arasında bulunan Uzay, Havacılık ve Savunma Konseyi çalışmalarıyla, bu alanda Bursa'da UR-GE desteklerinden faydalanan ilk konsey durumundadır. Bursa'da savunma ve havacılık alanında üretim yapan ve ilin otomotiv ve makine sektörlerindeki potansiyelinin savunma ve havacılık alanlarına da dönüşümünü gerçekleştirecek firmalar, bu kümelene yapısından faydalanmaya başlamıştır.

rekabet gücünün artırılması, ana rekabet edebilirliğe dayalı çeşitliliğin artırılması, tedarik zinciri gelişimi, bilgi ve kaynakların eş güdümlü yönetimi, yeni projeler, ürünler ve hizmetler ile yeni pazarlar oluşturma, ulusal ve uluslararası pazarlama, kümelene bölgesinin hava araçlarının üretim, tasarım, inovasyon, AR-GE, ÜR-GE, test ve eğitim merkezi olması, kalite maliyet ve dağıtım için dünya ile rekabet edebilir standartların elde edilmesi. Havacılık sektörü, pek çoğu ESAC bünyesinde bulunan değer zincirinin çeşitli unsurlarını içermektedir. Bunlar hava araçları motor ve parçaları üretimi, hava araçları gövde

BÖLGENİN SEKTÖRDEKİ GÜÇLÜ YÖNLERİ

- Otomotiv, makine, tekstil gibi sektörlerde sahip olunan tecrübe ve bilgi birikimi,
- Teknik tekstil, malzeme bilimi, mekanik gibi savunma ve havacılık için gerekli temel alanlarda çalışmalarda bulunan akademik altyapı,
- Sektörel işbirliklerinin gelişmesine yönelik kurulmuş olan kümeler ve ortak işbirliği yapma eğilimi,
- Sektörü yönlendirecek ve destekleyecek çatı kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarının etkin çalışması,
- Savunma ve havacılık sektörlerinin birçok aşamasında beraber çalışma ve proje yürütebilme yeteneğine sahip farklı disiplinlerin bulunması,
- Başta Eskişehir olmak üzere bölge illerinde uzun ve tarihsel bir havacılık ve savunma sanayi üretim ve hizmet tecrübesi bulunması,
- Bölgede iki adet sivil havacılığa açık aktif havaalanının yer alması,
- Sektörün üretimde kullanılan başlıca hammaddeler olan çelik, karbon elyaf, tekstil ürünleri gibi birçok hammaddenin bölge içinde ya da yakınında tedarikçisinin olması,
- Anadolu Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi'nin bulunması,
- Bölgedeki otomotiv ve makine gibi sektörlerde yetişmiş insan kaynağı kapasitesi ve kazanılmış kabiliyetler,
- Bölgede güçlü bir imalat sanayiinin varlığı ve gelişmiş girişimcilik ruhu.

İbrahim Burkay

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Yönetim Kurulu Başkanı ve BEBKA Yönetim Kurulu Üyesi

STRATEJİK SEKTÖRLERDEKİ HEDEFLERİMİZE EMİN ADIMLARLA YÜRÜYORUZ

İnsanoğlunun gerçekleştirdiği her projenin temelinde bir hayal vardır. Önce hayal edersiniz, sonra sizi heyecanlandıran o hayalin peşinden gidersiniz. Bizler de Türkiye ekonomisinin lokomotif kenti Bursamızın geleceğine yön verecek projelerin hayalini kurduk. Tıpkı gelişmiş ekonomilerdeki gibi otomotiv, tekstil ve makine sektörlerinin nabzının attığı bir kent kimliğinde olan Bursa, ülkemizin uzay, havacılık, savunma, rüzgâr türbinleri ve raylı sistemler gibi stratejik sektörlerinde de ideallerini gerçeğe dönüştürecek şehirlerin başında geliyor. Bilgi tabanlı bir ekonomik dönüşüm sürecinde büyük hedeflere ulaşmanın yolu kamu - özel sektör - üniversite işbirliğinden geçmektedir. Yüksek katma değerli üretim ve ihracat yolunda kararlı adımlarla yürüyen Bursa, akademik bilginin ürüne dönüşmesi ve kamunun sunmuş olduğu desteklerle mevcut konumunu her geçen gün daha da güçlendirmektedir.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası olarak, kentimizin yüksek katma değerli ve stratejik sektörlerle dönüşümü adına firmalarımızı uzay, havacılık ve savunmadan raylı sistemlere, rüzgâr türbinlerinden makine ve kimya sektörlerine, tekstilden bebe ve çocuk

konfeksiyonu sektörlerine kadar çok önemli alanlarda kümelenme ve UR-GE projeleri ile tanıştık. Makro projelerimizden biri olarak hazırladığımız Gökmen projemiz, Bursamıza yeni bir vizyon kazandırdı. Proje kapsamında uzay, havacılık ve savunma sektör konseyimizi oluşturarak, kentin ortak aklını harekete geçirdik. Çalışmalarımızın sonuçlarını rapor haline getirerek kamuoyuna ve ilgili bakanlarımıza sunduk. Konseyimizin eylem planları doğrultusunda firmalarımıza rekabet öncesi işbirliği kültürünü kazandırdığımız kümelenme çalışmalarımızı başlattık. Uzay, havacılık ve savunma kümelenmemiz kapsamında yola çıktığımızda 50 olan firma sayımız, bugün neredeyse 2 katına ulaştı. Firmalarımızın farkındalıklarını artırmak ve sahip oldukları potansiyeli sergilemek adına yurtiçinde Türk Hava Kurumu, Havelsan, TAI ve TEİ gibi kuruluşlarımızla birlikte yurtdışından da NASA, AIRBUS ve BOEING gibi dünya devi firmaların üretim tesislerini yerinde inceledik. Kümelenme çalışmalarımız kapsamında ayrıca, 2015 yılının haziran ayında oda tarihimizde ilk kez Paris'te Air Show Fuarı'na stant açarak katıldık. Kümelenme üyelerimiz bu fuarda dünya devi firmalarla temas kurdular.

HELİKOPTERDE BURSA İMZASI OLACAK

Yola çıktığımızda hayal gibi görünen birçok proje artık ete kemiğe bürünüyor. Kümelenme ve UR-GE projelerinde yer alan firmalarımız Türkiye'nin ilk yerli uçağını üretme noktasında harekete geçti. Ülkemizin özgün helikopter projesinde de inşallah yine Bursa imzası olacak. Sektör temsilcilerimiz UR-GE projemiz kapsamında Ekonomi Bakanlığımızın ve Odamızın destekleriyle Fas, ABD, Fransa ve Azerbaycan gibi ülkelerde havacılık ve savunma alanlarıyla ilgili düzenlenecek olan önemli fuarlarda da açacağımız stantlarla artık ziyaretçi olarak değil, katılımcı olarak yer alacak. Gökmen projemiz kapsamındaki en önemli çalışmalarımızdan biri de genç kuşağın uzay, havacılık ve savunma sektörlerindeki farkındalığını artıracak çalışmalarımızdır.

2014 yılında 100 binden fazla ziyaretçinin katılımıyla 'Işıklarfest' etkinliğimizi gerçekleştirdik. Etkinlik kapsamında dünyaca ünlü Fransız Astronot Patrick Baudry'yi ve Türk bilim adamlarını öğrencilerimizle buluşturduk. Bilim, Sanayi ve Tek-

noloji Bakanlığımızın liderliğinde TÜBİTAK, Büyükşehir Belediyemiz ve Odamızın katkılarıyla Bursa'ya yaklaşık 60 milyon TL yatırımla kazandıracığımız Gökmen Uzay, Havacılık ve Eğitim Merkezimizin temelini kısa süre içerisinde atacağımızı da müjdelemek istiyorum. Uzay, havacılık temalı Gökmen Eğitim Merkezimiz, uzay ve havacılık alanındaki çalışmalarla olduğu kadar, hem gençlerimiz hem de kentimizi ziyarete gelenler için de önemli bir cazibe merkezi niteliği taşıyacak. 3. nesil üniversite vizyonu kapsamında sanayimizle her geçen gün daha da yakınlaşan Uludağ Üniversitemiz bünyesinde açacağımız Uzay ve Havacılık Mühendisliği Fakültesi de, genç kuşağın yeni hedeflere odaklanmasını sağlayacak. Uzay, savunma ve havacılık alanındaki örnek çalışmalarımızı makine sektörünün kalbinin attığı Bursa'da raylı sistemlerde de sürdürüyoruz. Kamu - özel sektör - üniversite işbirliğinin en güzel örneklerinden biri olarak Türkiye'nin ilk tramvayını üretme başarısını gösteren; metro ve vagon üretiminde önemli mesafeler kat eden Bursa, kümelenme ve UR-GE projelerimizle de yeni hedeflere yelken açtı. Dünyanın en önemli fuarlarına

özel uçak organizasyonları ile katılan üyelerimiz, sektörün, kentimizin ve ülkemizin gelişimi adına yeni bir vizyon kazandı. Sürdürülebilir kalkınma anlayışını hayata geçirmek amacıyla Kalkınma Bakanlığımızın koordinasyonunda çalışmalarını sürdüren BEBKA'nın desteklerini de oldukça önemli buluyoruz. 2016 Yılı Mali Destek Programı'nda Bursamızın ve Odamızın öncelikleri arasında bulunan havacılık ve savunma ile raylı sistemler konusunda sunulan 12 milyon TL'lik desteğin, firmalarımıza ve kentimize hayırlı olmasını diliyorum.

Ülkemizin üretim, ihracat ve ticaret merkezi Bursa; uzmanlık merkezi haline gelen Odamız, bilginin üretime dönüştüğü bir kimliğe kavuşan üniversitemiz, ürünlerini dünyanın dört bir yanında sergileme başarısı gösteren firmalarımız ve bizlere liderlik eden Büyükşehir Belediyemiz ile birlikte hedeflerine emin adımlarla ilerlemeye devam edecek. Yakaladığı sinerji ile tarihi hedeflere doğru yol alan Bursa'da yeni başarı hikâyeleri yazacağımıza olan inancımı hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Gökmen Uzay ve Havacılık Merkezi

Savaş M. Özaydemir

Eskişehir Sanayi Odası (ESO)
Yönetim Kurulu Başkanı

ESKİŞEHİR'DE ŞİMDİNİN VE GELECEĞİN SEKTÖRLERİ; RAYLI SİTEMLER, HAVACILIK VE SAVUNMA SANAYİ

Eskişehir, Türkiye'de sanayileşmenin ilk başladığı yerlerden biridir. Bununla birlikte 1894 yılında Berlin-Bağdat demiryolunun yapımı sırasında Eskişehir'de Almanlar tarafından kurulan cer atölyeleri, bugünkü raylı sistemler sanayimizin temelini oluştururken, Cumhuriyetin ilk yıllarında 1926 yılında yapılan Tayyare Bakım Atölyesi (bugünkü Hava İkmal Bakım Merkezi) ise Eskişehir için önemli mihenk taşlarından biri olmuştur. Kısaca Eskişehir'de Almanlarla raylı sistemlerde 122 yıllık bir işbirliği ve ticaretimiz bulunmaktadır. 1950'lerden sonra da havacılık sanayi ciddi gelişme kaydetmiştir.

Bu iki sektör Eskişehir'in sanayi tarihinde çok önemli bir yere sahiptir ve şimdilerde havacılık ve raylı sistemler sektörleri Eskişehir başta olmak üzere ülkemizin bazı bölgelerinde önemini oldukça artırmıştır.

Eskişehir Sanayi Odası olarak bizler bundan 11 yıl önce gerçekleştirdiğimiz beyin fırtınası toplantılarımızda bir yol haritası oluşturarak bu alanlardaki çalışmalarımıza hız verdik ve sektörler için stratejik hedeflerimizi belirledik.

Bu çalışmaların sonuçlarından birisi olarak, sektörel kümelenme faaliyetle-

rine başladık. 2011 yılında Havacılık ve ardından Raylı Sistemler kümelenmesini kurduk. Söz konusu sektörlerin Eskişehir'de daha da geliştirilmesi için önemli bir adım atmış olduk. Ülkemizde kümelenme örneklerinin başında yer alan bu yapılar sayesinde zaman içinde olumlu sonuçlar almaya da başladık.

HERKES BİRAZ HAVACI, BİRAZ DEMİRYOLCU

Bugün TÜLOMSAŞ, TEİ ve Hava İkmal Merkezi gibi kurumlar ve sonrasında oluşan diğer firmalarla birlikte Eskişehir'de herkes zaten iyi kötü biraz havacı, biraz demiryolcudur. Ayrıca incelendiğinde, Eskişehir'de 30'un üzerinde farklı sektörde çalışan firma vardır. Bunların çoğu bahsi geçen tesislerde çalışan ve yetişen insanlar tarafından kurulmuştur.

Bugün geldiğimiz noktada ise 2013-2023 hedeflerine baktığımız zaman, arabamızı, uçagımızı, trenimizi yapmamız gerekir derken, Eskişehir'e çok büyük görevler düşüyor. Bu konuda Eskişehir sahip olduğu sanayi altyapısı ve tecrübe ile dizel ve dizel-elektrik lokomotifler, uçak, kamyon ve gemi motorları üretebilen bir merkezdir.

Hedeflerimiz büyüktür. Uçak yapmak da, hızlı tren yapmak da Eskişehir'in altından kalkması gereken bir görevdir. Bu konuda hem Odamız hem Anadolu Üniversitesi fevkalade güzel çalışmalar yaptı ve mükemmeliyet merkezleri de hızla kuruluyor. Büyük yatırım ve özveri ile kurulan Ulusal Raylı Sistemler Araştırma ve Test Merkezi (URAY-SİM) ile Havacılık Mükemmeliyet Merkezi'ni bu noktada çok önemsiyoruz ve destekliyoruz. Bu merkezler hem Eskişehir'i hem de ülkemizi ileriye taşıyacaktır. Üniversitemize ve emeği geçen herkese teşekkür borçlu olduğumuzu düşünüyorum.

Diğer taraftan ciddi de ihracat yapıyoruz. Bugün Eskişehir'in yüksek teknoloji ihracatı fevkalade yüksektir ve toplam ihracatımızın yüzde 15'i ileri teknoloji ürünlerinden oluşmaktadır. Havacılık ve raylı sistemlerde Eskişehir'in toplam ihracatı 400 milyon dolar seviyelerine ulaşmıştır. Yeni proje

ve anlaşmalarla da bu rakam katlanarak artacaktır.

Bu sektörlerde uluslararası işbirlikleri çok kritik bir değere sahiptir. Yurtdışı sermayelerle ortaklıklar kurarak, onların birikimlerini alarak ilerlemek doğru olacaktır. Bugün otomobil sanayinde ulaştığımız noktaya da bu şekilde geldiğimizi unutmayalım. Eskişehir'de bu konudaki potansiyelimiz yüksektir. İyi bir yatırım ve de çalışma ortamımız bulunuyor. Bunlar bizim önemli avantajlarımızdır.

Biz Eskişehir Sanayi Odası olarak, havacılık ve raylı sistemlerin gelişimi adına çok önemli projelere imza atıyoruz. Bugün Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi içerisinde kurmuş olduğumuz merkez, barındırdığı CNC, Otomasyon, Kaynak Teknolojileri, Hızlı Prototipleme, Robot, CMM Ölçüm, Tahribatlı ve Tahribatsız Muayene üniteleriyle ülkemizin yegâne tesislerinden

biri durumundadır. Ulusal ve Avrupa Birliği hibe programlarından faydalanarak gerçekleştirdiğimiz projelerle sektörlerde kapasite oluşturma ve Eskişehir'in potansiyellerinin tanıtılması adına önemli faaliyetler gerçekleştiriyoruz. Eskişehir Havacılık Kümesi'nin Avrupa Havacılık Kümeleri ortaklığı, kısa adıyla EACP'ye bu projelerle üyeliğe kabul edildiğini hatırlatmak isterim.

Buradan 2016 yılında Odamızın ortak olarak katılacağı bir Avrupa Birliği projesi ile Fransa ve Almanya gibi sektörlerin önde gelen ülkelerindeki küme organizasyonlarıyla yeni işbirliklerine gidileceğini söylemek isterim. Bu projenin kısa adı ABROAD'dır ve Odamızın çok önem verdiği bir projedir. Sadece Avrupa Birliği değil, projede Amerika, Rusya, Çin, Körfez ülkeleri gibi önemli pazarlar da araştırılacak ve işbirliği imkânları tespit edilecektir.

'BURSA KENDİ UÇAĞINI YAPAR'

Yepsan Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Baş, Bursa'da kendi uçağını yapabilecek potansiyel olduğunu belirterek, "Savunma sanayine milli bir mesele olarak bakıyoruz. Ömrümüzü bu işe feda ederiz" diye konuştu.

Yepsan Savunma Sanayi ve Havacılık AŞ, savunma sanayi sektörünün en önemli aktörlerinden biri. Şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Baş, sektörün durumu, Bursa'nın potansiyeli ve Yepsan'ın hedefleri ile ilgili BEBKA Haber'e açıklamalarda bulundu. Savunma sanayi sektöründeki yolculuklarının 1994 yılında başladığını, 2010 yılında da Yepsan Savunma ve Havacılık firmasının kurulduğunu kaydeden Mehmet Baş, açıklamalarına şöyle devam etti:

"Mühimmat parçaları yaptık. Oldukça ileri seviyeye geldik. Bizim o zaman yaptığımız ürünler bugün ithal ediliyor. 'Ben bu ürünü geçmişte Yepsan'a yaptırmıştım, Yepsan nerede?' diye soran kimse yok. Biz savunma sanayine milli bir mesele olarak bakıyoruz ve

gönüllü danışmanlık yapmaya hazırız. Ömrümüzü bu işe feda ederiz, çünkü bu milletin geleceği. TAI'ye sözleşmeli olarak iş yapan firmalardan biriyiz. Sac şekillendirme ürünlerini yapıyoruz.

Kimyasallarla ilgili bir yatırımın içindeyiz. TAI'nin üretim yaptığı Boeing, Airbus gibi firmaların üzerindeki kaplama ve boya kısmını birkaç firmayla birlikte ortak bir yatırım olarak değerlendiriyoruz. Özgün helikopter ve genel maksat helikopterler ile zırhlı araçların koltuklarının üretimi için yurtdışında iki firma ile lisans anlaşması imzaladık. Bu anlaşmada şartları onlar değil biz koyduk. Biz onların sertifikasından faydalanmak için yapıyoruz. Yoksa

koltuklarımız bugün dünyanın her tarafında kullanılabilir bir seviyeye geldi. Bunun AR-GE'sini biz yaptık. Ayrıca, uçan bütün araçların iniş

"Türkiye savunma sanayinde bir yerlere gelebilmesi için silah satabilecek güçte olmalı. Bunun için de AR-GE ve inovasyonun yanı sıra önemli konulardan bir diğeri kimya sektörü. Kimya olmadan madencilik materyal olmuyor. Materyal olmadan da hiçbir ürün yapılamıyor. Bu nedenle kimya sektörünün gelişmesi şart."

takımlarını geliştirip yerleştirmeyi istiyoruz. Bu da Bursa Uzay Havacılık ve Savunma Kümelenmesi'nin bir ürünü olacak. Biz Yepsan olarak iş alıyoruz ama küme olarak yapacağız. Çünkü hepsini yapma şansına sahip değiliz. Bursa'daki firmalarda önemli makineler var. Gerekli ön yatırımlar konusunda devlet destekleri olduğu müddetçe sıkıntı yaşamadan yola devam edeceğiz. Bugün dünyanın en gelişmiş ülkesindeki iniş takımlarını kim yapıyorsa, benim ona 'Ürünüm seninle rekabet edecek seviyede' diyebilmem lazım. Kendimize güvenimiz var ama bize güven gerekiyor. Görevlendirmeyi yapın, güvenin, sonrasında yapmadığımız zaman hesap sorun. Ürünümüzün fiyatı Avrupa'da imal edilenlerin yarısı kadar, biz dünyanın her tarafında rekabetçi olma şansına sahibiz. Bunu iddialı olarak söylüyorum sadece desteğe ihtiyacımız var. Gerekli destek sağlandığı, görevlendirme yapıldığı gün işin bittiği gündür. Kullanıcı desin ki 'Ben kullanacağım', işi veren desin ki 'Ben sana güveniyorum' başka bir şey istemiyoruz. Bizim yapma gücümüz yüksek. Bundan önce yaptıklarımızın içinde bir de uçak motorlarını indirme sehpamız var. Kullanıcı bulamadık. Lisansımıza talip olanlar, almak isteyenler var ve 'Bizim adımıza üretim yapın' diyorlar."

BURSA BÜYÜK POTANSİYEL

Mehmet Baş, Bursa'nın bu alanda büyük bir potansiyeli olduğunu, ancak savunma sanayi içindeki payının çok düşük kaldığını dile getirerek şunları söyledi:

"Savunma sanayinde ülkenin ihtiyacının yüzde 1'i bile Bursa sanayisine yaptırılmıyor. Yok denecek kadar az. Bursa savunma sanayinde daha işin çok başında. Kümelenmeyle beraber çalışmalara hız verildi. Bugün yaklaşık 95'in üzerinde firma bu işe gönüllü olarak girdi. 'Para kazanacağım' diyen çok az insan vardır. Gelecek 10 yıl içerisinde Türkiye'deki savunma sanayisinin içinde en büyük dinamiklerden birisini Bursa sanayicileri oluşturacak. Çünkü bizdeki bilgi birikimi, iş tecrübesi, mühendislik çalışmaları

Yepsan Group Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Baş, "Gerekli destek sağlandığı, görevlendirme yapıldığı gün işin bittiği gündür. Kullanıcı desin ki 'Ben kullanacağım', işi veren desin ki 'Ben sana güveniyorum' başka bir şey istemiyoruz. Bizim yapma gücümüz yüksek" diye konuştu.

diğer illerin hiçbirisinde yok. Otomotiv sanayinin Bursa'da konuşlanmış olması, yan sanayinin ağırlıklı olarak Bursa'da bulunması rahat konuşmamızı sağlıyor. Kümelenme olarak büyük bir hızla devam ediyoruz. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Başkanı İbrahim Burcak, yeni kurulacak sanayi bölgesini harekete geçirilebilirse ondan sonra önümüz daha açık olacak. Burada kendi uçağımızı yaparız. Bursa sanayisinin potansiyeli var. Bundan sonra da kendi şirketimizin de içinde olduğu kümelemeyle beraber proje peşinde koşarız. BTSO Başkanı Burcak'ın hedefi büyük. Bizi bu yola itiyor ve her toplantıya başkanlık, yönlendiricilik yapıyor. Önümüzü açmak için çalışıyor. Kendisine çok teşekkür ediyorum. Ama daha ileriye gidebilmek için realite lazım. Buna örnek verecek olursak, tankın şanzımanını dünyada iki firma yapıyor. Bunu bizim de yapacak gücümüz var. Kümelenme olarak 'Alın bunu siz yapın' denmeli. Bursa bu konuda büyük bir potansiyel, büyük bir güç ama şehrimize böyle bir imkân tanınmadı. Ama Savunma Sanayi Müsteşarı'nın ziyaretinde söylediği 'Sizlere projeler vereceğiz, komple ürünler yaptıracağız' sözü bizi cesaretlendirdi."

TÜRKİYE SİLAH SATABİLECEK GÜÇTE OLMALI, BU DA KİMYA SEKTÖRÜNÜN GELİŞMESİ İLE MÜMKÜN

Türkiye'nin savunma sanayinde bir yerlere gelebilmesi için silah satabilecek güçte olması gerektiğini de vurgulayan

Mehmet Baş, "Bu noktaya ulaşabilmesi için de AR-GE ve inovasyona önem verilmeli. Dünya piyasasına katma değeri üstün ürünler sunulmalı. Bunun için de en önemli konulardan bir tanesi kimya sektörü. Kimya olmadan madencilik, materyal olmuyor. Materyal olmadan da siz hiçbir ürün yapamazsınız. Zırt çeliğini delecak mermiyi yapmak için tungsten denilen bir malzemeye ihtiyacımız var, ama ülkemizde yok. Bunları yapamadıktan sonra iddialı olamayız. Birinci temel noktamız kimya, bu olmadan madeni metale çeviremiyoruz. Madeni metale çevirdiğimiz zaman da büyük yatırımların ya devlet eliyle ya da özel teşvikle olması lazım. Temel eksiklerimiz cari açık. Malzemeyi önden ithal ediyor, 3 ay sonrasına geri teslim ediyoruz. Aldığımız ithal malzemeyi işliyor, küçük bir katma değer koyuyoruz ve satıyoruz. Çünkü temeli bize ait değil. Temelinin bize ait olabilmesi için kimya sektörünün gelişmesi şart" dedi.

BEBKA'NIN DESTEĞİ ÖNEMLİ

BEBKA'nın havacılık ve savunma sanayi sektörüne vereceğini açıkladığı desteğin önemli olduğunu da kaydeden Baş, sözlerini şöyle tamamladı:

"KOBİ'ler için iyi bir rakam ama orta ölçekli projeler için küçük bir tutar. Bu desteklerin artması lazım, bizim projelerimizde küçük kalıyor. Destek büyük olursa daha büyük projelere imza atılır."

'TÜRKİYE DEMİRYOLUNA YATIRIMINI ARTIRMALI'

Vagon üreticisi Esray'ın Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Yanar, Türkiye'nin süratle demiryoluna yatırım yapıp taşıma modunu canlandırması gerektiğini belirterek, "Bu sektör geliştikçe dünyadaki rekabet şansımız artar" diye konuştu.

Eskişehir'de kurulu Esray Makine, yük taşıma vagonları üreterek, 2008 yılından bu yana raylı sistemler sektöründe hizmet veriyor. Esray Makine Yönetim Kurulu Başkanı ve BEBKA Kalkınma Kurulu Üyesi Ramazan Yanar, demiryolu taşımacılığı ve sektörün geldiği nokta hakkında BEBKA Haber'e konuştu.

Otomotiv sektörü kökenli biri olarak karayolu taşımacılığı konusundaki çalıştaylarda çalışma gruplarının içinde bulunduğunu kaydeden Yanar, "Buralarda, ülkemizde karayolu taşımacılığının ön plana alındığını gördüm. Bu doğru bir duruş değil. Çünkü ülke kaynaklarını verimli kullanabilmeniz için bütün taşıma modlarından yeteri kadar yararlanmanız gerekiyor. Taşıma ücretleri konusunda rekabet sıkıntısı çekmemeniz için bazı ürünlerinizi demir ya da deniz yolu ile taşımak zo-

rundasınız. Bu eksikleri gördüğümden şirketlerimin birikimleriyle bu alana 2008 yılında yatırım yapma kararı verdim. Esray, araç üstü ekipman üreticisi bir firma idi, demir yoluna evrildik. Bu evrilme anında da dünyanın kullandığı üretim metodları, sertifikaları ve üretim teknolojilerini hızlı bir şekilde kendi bünyemize adapte ederek bunu yapma kararı aldık.

Demiryollarına geçme kararımızdaki etken faktörlerden bir tanesi de ülkemizin tek lokomotif ve vagon üretici firması Tülomsaş'ın Eskişehir'de olmasıydı. Bu bizi cesaretlendirdi. Eskişehir'de her ailede bir demiryolcu mutlaka vardır. Bizim de etrafımızda çok miktarda böyle insan gücümüz var. Bu birikimleri de kanalize ederek bu konuda aşama kaydetmeye başladık" diye konuştu.

REKABET ŞANSI YÜKSEK ARAÇ ÜRETECEĞİZ

Ramazan Yanar, işin üretici tarafında olduklarını, önce vagonların komponentlerini üretmeye başladıklarını, şimdi ise vagonun kendisini de ürettiklerini belirterek, "Bir örnek vermek gerekirse, biz büyük demir çelik fabrikalarının içindeki dâhili hatlarda kullanılan 150 ton taşıma kapasiteli özel tip vagonlar üretiyoruz. Şu anda 60 çalışmamız var ama bunun iki katı kadar da yan sanayilerimiz var, onlardan destek alıyoruz. Demiryoluna üretim yapabilmemiz için uluslararası standartlarda ve kabul edilebilir sertifikalara sahip olmanız gerekiyor. Bu sertifikaları ülkemizde veren kuruluş olmadığı için o yıllarda yurtdışından denetim, danışmanlık firmaları ile anlaşarak ve ciddi bedeller ödeyerek

bu sertifikalara ulaştık. Önümüzdeki dönem dünyada rekabet şansı yüksek araçları tasarlamak, projelendirmek ve üretmek istiyoruz. Bunun için de AR-GE bölümümüzü kuvvetlendiriyoruz” dedi.

NEGATİF ALGI KIRILIYOR

Türkiye’de demiryolları konusunda ciddi bir negatif algı oluşturularak ülkemizin haksız rekabete uğratıldığına vurgu yapan Yanar, şöyle devam etti:

“1950 yıllarında Türkiye’nin taşımada demir yolu ağırlığı yüzde 50’lere yakın. Geldiğimiz noktaya baktığımız ise yüzde 4’lere inmiş. Son 8-10 yıldan beri ciddi bir yatırım var ve yeni yatırımlar sayesinde belli bir noktaya doğru gidiyoruz. Türkiye’nin süratle demiryoluna yatırım yapıp taşıma modunu canlandırılması gerekir. Tabii bunun canlandırılması için önce altyapısının kuvvetlendirilmesi, duble demiryollarının yapılması lazım. Araç üreticileri de dâhil oldukça bu sektör daha da gelişecektir ve dünyadaki rekabet şansımız artıracaktır diye düşünüyorum.”

2023 VİZYONUNA KATKI SAĞLAYACAK

Türkiye’de demiryollarının tekel vasfında olduğunu, 2013 yılında Serbestleşme Kanunu sayesinde özel sektöre de açıldığını kaydeden Ramazan Yanar, “Havayollarının şu anki durumu gibi rekabet koşullarında yük ve yolcu taşınacak. Verimlilik şu ankinin belki 10 kat fazlası haline gelecek. Bu da Türkiye’nin 2023 vizyonuna katkı sağlayacaktır. Çünkü mal ve hizmetinizi zamanında ve uygun fiyatta, dünya fiyatlarında taşıyamazsanız bu ihracat hedeflerine ulaşmanız mümkün değildir. Buna da demiryolları mutlaka ve mutlaka katkıda bulunacaktır” diye konuştu.

KÜMELERİN HUKUKİ ALTYAPISI EKSİK

Yanar, Eskişehir’deki Raylı Sistemler Kümesi’nin kurucusu ve aktif bir üyesi olduklarını da vurgulayarak, küme-

lenme çalışmaları hakkında şu bilgileri verdi:

“Kümeyi çok faydalı görüyorum. Türk insanının alışık olmadığı bir çalışma modeli. Maalesef bizim birlikte çalışma kültürümüz zayıf. Kümelenme, bu kültüre bir katkıda bulunacak olmazsa olmaz bir yöntemdir. Bunu dünyadaki örneklerine bakarak geliştirmek, sürdürülebilir hale getirmek zorundayız. Kümelenmeye katılanların bunun faydasını görmeleri gerekir. Yoksa geri çekilirler, siz de başladığınız yere geri dönersiniz. Kümelenme olarak önemli projeler yapıyoruz. Endüstri meslek liselerinin ilgili bölümlerinden 100’e yakın öğrenciyeye burs vererek eğitiyoruz. En önemli projemiz bu. Bunun haricinde yerli ve yabancı kuruluşlarla, ana-

sanayilerle temaslar halindeyiz. Hep beraber teknoloji transferi yapmak istiyoruz ve ülkedeki işletmelerimiz ve insanımıza bir miktar kaynak aktarmak, bilgi seviyelerini artırmak istiyoruz. İrili ufaklı çok sayıda projede birçok şirketimiz şu anda bu büyük dev firmalarla çalışmaya başladı. Önümüzdeki dönem çok daha etkin projelere imza atacıklarını düşünüyoruz. Ancak kümelerin hukuki altyapısında bir eksiklik var. Dernek statüsünde olmak kümelerin hareket alanını sınırlıyor. Bu çok doğru değil. Kümeleri ticari kâr hedeflemeyen bir statü haline getirip, tüzel kişilik haline getirilmesinde fayda var. Bir kooperatif statüsü getirilebilir. Bir sürü profesyonel çalıştırıyorsunuz veya nitelikli danışmanlardan hizmet almak durumunda kalıyorsunuz. Yerel veya uluslararası fuarlara katılmak veya stant açmak zorundasınız. Bunların gelir ve gider tarafını daha yasal bir zemine oturtmak için bu dernek çatısı bana göre yetersiz.”

Yanar, sektörün sorunları ile ilgili de şunları söyledi:

“Serbestleşme Kanunu çıktı, fakat yönetmelikleri tamamlanmadı. Hem araçları satın alan hem de üretimini yapacak firmalar hep bu yönetmeliklerden dolayı bekliyorlar. Burada gecikiyoruz. Eskişehir’de URAYSİM diye bir projemiz var. Burası Anadolu Üniversitesi şemsiyesi altında sektörün test ve AR-GE merkezi haline gelecek. Bu yatırımın başlaması lazım ki sektördeki diğer oyuncular oradan bilgi devşirsin. Bunun gecikmesi sektörümüzün kanayan yarası.”

Ramazan Yanar, son olarak BEBKA’nın 2016 yılı için sektöre vereceğini duyurduğu mali destek ile ilgili olarak şunları kaydetti:

“BEBKA’nın desteği mevcut şirketler için çok büyük bir katkı sağlamayabilir. Çünkü bu sektör çok büyük rakamlarla çalışan bir sektör. Ama rafta duran bir projeyi bu çağrı sayesinde tetikleyip hayata geçirme şansı yakalayabilirsiniz. Biz de böyle bir projemiz için müracaat edeceğiz.”

'TÜRKİYE TEKNOLOJİDE SÖZ SAHİBİ OLMALI'

Savronik Yönetim Kurulu Başkanı Kenan Işık, Türkiye'nin teknolojik olarak gelişen bir yapı ile hak ettiği refah seviyesine ulaşması hedefiyle çalıştıklarını söyledi.

Savunma sektörüne ürün ve hizmet sağlamak için kurulan, raylı sistemler ve akıllı ulaşım sistemleri başta olmak üzere farklı alanlarda da önemli çalışmalar yürüten Savronik'in Yönetim Kurulu Başkanı Kenan Işık, firmasının çalışmalarını ve hedeflerini anlattı.

Savronik'in, savunma sektörüne teknoloji yoğun ürün ve hizmet üretmek amacıyla 1986 yılında STFA Holding bünyesinde kurulduğunu belirterek, "Bizler Savronik'in ilk mühendisleri olarak işe başladık. 2002 yılında da bağlı bulunduğumuz grubun aldığı karar doğrultusunda şirketi devraldık. Şirketi devraldığımızda yaklaşık 35 kişi ile yeni bir süreç başlattık ve bu süreç sonunda Savronik bugünkü durumuna geldi. Bu yıl şirketimizin kuruluşunun 30. yılını kutluyoruz. Şirketimiz kısa sürede teknoloji odaklı, yenilikçi ürünler geliştirmeye, bu ürünleri hem Türkiye'nin iç pazarına hem de yurtdışındaki pazarlara sunmaya başladı. Savronik, her ne kadar savunma sektörüne ürün ve hizmet sağlamak için kurulmuş olsa da, bu konudaki birikim ve kabiliyetlerini özellikle kamunun diğer alanlarına, başta ulaştırma sektörü olmak üzere geliştirmiş bir kurumdur. Şu anda raylı sistemler ve akıllı

ulaşım sistemleri başta olmak üzere, farklı alanlarda da önemli çalışmalar yürütmektedir. Savunma sektörünün bize kazandırdığı bilgi birikimi ve deneyimler, diğer sektörlerde farklı bakış açısı getirmemizde ve işlerimizin kalitesini artırmamızda etkili oldu" diye konuştu.

YAPILAMAZ DENİLEN İŞLER YAPILDI

Işık, yola çıktıklarında Türkiye'nin teknolojik çözümlerde olabildiğince dışa bağımlılığını azaltmak için çalışmayı hedeflediklerini kaydederek, şunları söyledi: "Geriyeye doğru bakınca bu konuda birçok başarıya imza attığımız görünüyor. Bu başarılar bizim gelecek planlarımızı da oldukça etkiliyor ve ülkemizde bugüne kadar 'yapılamaz' denilen işlerin aslında yapılabileceğini, birilerinin ellerini taşın altına koymaları halinde Türk insanının başaramayacağı hiçbir iş olmadığını gösteriyor. Biz kendimizi savunma sanayinde kanıtladığımız gibi, havacılık ve raylı sistemler gibi teknolojiye dışa bağımlılığı yüksek alanlarda da ülkemizin söz sahibi olmasını ve bunu da birlik halinde, bu sektörlerde yer alan yerli firmaların güç birliği ile yapabileceğimize inanıyoruz. Aksi halde küresel piyasalarda yer alan ve bu sektörlerde yıllarını devirmiş olan firmalarla teke tek mücadele etmenin risklerini ve zorluklarını birçok yerli firmanın kaldıramayacağını düşünüyoruz. En temel hedef ve hayalimiz, ülkemizin teknolojik olarak gelişen bir yapı ile gelecekte hak ettiği refah seviyesi ile gelişmiş ülkeler arasındaki yerini almasıdır."

2009 VIII. Teknoloji Ödülleri Büyük Ödülü

TÜRK GİBİ BAŞLIYOR MÜHENDİS GİBİ HAREKET EDİYORUZ

Bilimsel eğitim ve mühendislik kabiliyetleri ile Türk insanına özgü pratik zekâyı buluşturmaya gayret ettiklerini dile getiren Işık, "İhtiyaçları belirlerken ve işe başlarken bir Türk gibi, bu ihtiyaçlara çözüm üretirken ve sonuçlandırırken de bir mühendis gibi hareket ediyoruz. Bu da bizi oldukça esnek ve çözüm odaklı çalışmalara yönlendiriyor" dedi. Kenan Işık, şöyle devam etti:

"Her sektörde olduğu gibi bizim çalışma yürüttüğümüz sektörlerde de temel zorluk rekabettir. Top koşturduğumuz sahada uzun yıllara varan deneyime sahip ve arkasında dünyanın en büyük sermaye gruplarını barındıran firmalar var ve biz bunlarla maç yapıyoruz. Bu da hiç kolay değil. Bu nedenle bizim yer aldığımız sektörlere girecek olan girişimciler bunu bilerek hareket etmelidir. Bunun yanı sıra, yetişmiş insan gücü konusunda da çeşitli zorluklar yaşıyoruz."

Türkiye'nin savunma ve havacılık sektöründe önemli yol kat ettiğini de vurgulayan Işık, "Ülkemizde çok hızlı bir sanayileşme süreci yaşanıyor. Teknoloji odaklı birçok geliştirme faaliyeti, devletin desteği ve sanayicilerin inancıyla yürütülüyor. Kendi insansız hava araçlarımızı geliştiren, yerli tankımızı üreten, helikopterimizi, uçağımızı, savaş gemimizi ve diğer birçok savunma ve havacılık projesini yürüten firmalarımız var. Savunma ve havacılık bir ülkenin bağımsızlığında çok önemli rollere sahip sektörler olduğundan, bu alanlarda faaliyet gösteren firmaların salt kazanç odaklı çalışmalar yürütmeleri yerine, ülkelerine sağlayacakları katkıyı da hesap etmeleri gerekiyor. Bunun yanı sıra, bu sektörlerdeki en büyük alıcı konumundaki devletin, yerli firmalara olan teşvikinin devamlılığı önemli bir konu. Yani, baştan da belirttiğim gibi inanan sanayici ve onu

destekleyen bir devlet olduğu sürece, bu sektörlerdeki rolümüz artacaktır. Türkiye kendi uçağını üretme çalışmalarını sürdürüyor ve inanıyorum ki kısa bir süre içerisinde tamamı yerli uçaklarımızı göklerde görmeye başlayacağız. Bunun için yapılması gereken şeyler ortada; özveri, çok çalışmak, sabretmek ve destek görmek. Şu anda biz bunların hepsine sahibiz" diye konuştu.

GÜÇ BİRLİĞİ İLE ETKİN ÇÖZÜMLER

Eskişehir Havacılık Kümelenmesi ile Raylı Sistemler Kümelenmesi kurulması ve yönetim kurullarında aktif görev alarak sektörde yer alan firmaların birlikte hareket etmesini ve bu güçbirliği ile daha etkin çözümler ortaya koyabilmelerini amaçladıklarını bildiren Kenan Işık, "Aynı sektörde aynı işi yapan ya da tamamlayıcı işler

Savronik Yönetim Kurulu Başkanı Kenan Işık, "Biz kendimizi savunma sanayinde kanıtladığımız gibi, havacılık ve raylı sistemler gibi teknolojiye dışa bağımlılığı yüksek alanlarda da ülkemizin söz sahibi olmasını ve bunu da birlik halinde, bu sektörlerde yer alan yerli firmaların güçbirliği ile yapabileceğimize inanıyoruz" dedi.

üreten kümelenme üyelerimizin birlikte hareket etmesinin hem rekabet hem de gelişim konularında faydalı olacağına inanıyoruz. Raylı sistemler sektörü de Eskişehir için çok önemli. Eskişehir, 100 yıldan daha uzun süreden beri faaliyet gösteren TÜLOMSAŞ gibi köklü ve dev bir sanayi kuruluşuna sahip,

bu da Türkiye için önemli bir güç. Bu gücü yanımıza alıp, gelişen teknoloji ve iş modelleri ile ürün ve hizmetlere çok aç olan bu pazara daha hızlı hizmet verebiliriz. Bu birikim ile kısa bir süre içinde beklenenden çok daha fazla değer üretme kapasitemiz ve şansımız var" ifadelerini kullandı.

DEVLETİN DESTEĞİNİ VE YANIMIZDA OLDUĞUNU HİSSETMELİYİZ

Işık, sektörün beklentilerini ise şöyle sıraladı:

"Beklentilerimiz üç farklı açıdan ele alınabilir. Bunlardan birincisi, halkımızın bize yani ülke sanayisine güveninin devam etmesi; ikincisi, sanayicilerimizin ve çalışanlarımızın yaptıkları işe inanması ve üçüncüsü de, devletimizin desteğini arkamızda ve yanımızda hissetmeye devam etmemiz. Bu üç

beklentimiz de şu anda gerçekleşmiş durumda ve yakaladığımız tüm başarılarda her üçünün de büyük etkisi var. Tabii en önemlisi, gençlerimizi çalışmaya ve üretmeye teşvik etmek zorundayız. Bu olmaz ise olmaz bir konu."

BEBKA'YA TEŞEKKÜRLER

Işık, BEBKA'nın 2016 Yılı Mali Destek Programı ile ilgili olarak da "Bu tür gelişmeler teknolojiye dayalı sektörler için gereklidir ve bunu sağlayan kuruluşlardan biri olarak BEBKA'ya sektör adına teşekkürü bir borç biliyoruz. Sonuçta, mühendislerimizin zekâsı ve bilgi birikimi birçok işi başarmaya yetecek seviyede, fakat işin finansal boyutu çoğu zaman bir sorun olarak ortada du-

ruyor. Daha da önemlisi bu tür teşvik programları maddi desteğin ötesinde, farkındalık yaratmak ve birlikte iş yapabilmeye kültürü adına önemli. BEBKA'nın bu programının katma değeri yüksek ürünler ya da hizmetler olarak ülkemize katkı sağlayacağına eminim" dedi.

RAYLI SİSTEMLER, HAVACILIK VE ASKERİ SAVAŞ ARAÇLARI ÜZERİNE BİR AR-GE DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu uyarınca çeşitli konularda sayım ve anket düzenlemek ve sonuçlarını kullanıcılara duyurmaktadır. Bu çalışmalar ile elde edilecek olan istatistikler; kalkınma planları ve yıllık programların hazırlanması, ülkemizin ekonomik, sosyal, çevre vb. alanlarında meydana gelen değişimlerin izlenmesi, uluslararası bilgi sistemine ve uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlanması ile çeşitli araştırmalara kaynak teşkil etmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de Sanayi-Hizmet Kuruluşları Araştırma Geliştirme (AR-GE) Faaliyetleri çalışmasıdır.

Bu çalışma ile AR-GE faaliyetlerine tahsis edilen finans ve insan kaynaklarının ölçümü amaçlanmış olup, bu çalışmadan elde edilen sonuçlar bilim politikası, sanayi politikası ve bunlara bağlı olarak genel ekonomik politikaların oluştu-

rulmasında büyük kaynak oluşturmaktadır. Her sene özel sektörde faaliyet gösteren sanayi ve hizmet sektöründeki girişimler ile Kamu İktisadi Teşebbüslerine uygulanan çalışmanın sonuçları, en geç takip eden yıl içerisinde kullanıcılara sunulmaktadır.

Bu çalışma kapsamında bizi ilgilendiren sektörler için çeşitli istatistiki veriler sunmayı amaçlıyoruz. Bu sektörler

Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması'na (NACE) göre aşağıda verilmiştir:

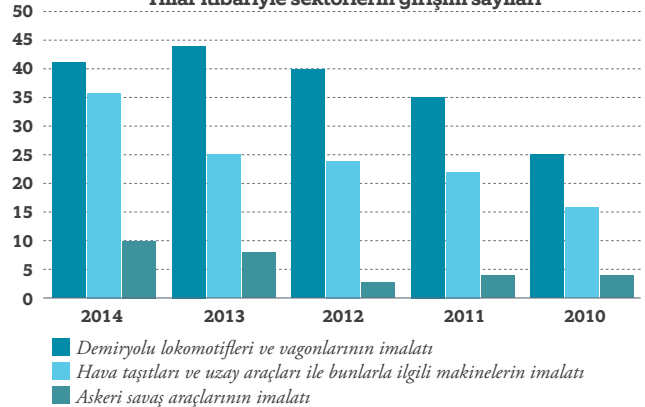
30: Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

30.20: Demiryolu lokomotifleri ve vagonlarının imalatı,

30.30: Hava taşıtları ve uzay araçları ile

Yoğunlaşmanın en yüksek olduğu sektör, askeri savaş araçları imalatıdır.

Yıllar itibarıyla sektörlerin girişim sayıları

Cemalettin YILDIZ

TÜİK Uzmanı
Türkiye İstatistik Kurumu
Bursa Bölge Müdürlüğü

bunlarla ilgili makinelerin imalatı, 30.40: Askeri savaş araçlarının imalatı.

AR-GE araştırması kapsamında yıllar itibarıyla yukarıdaki sektörlerden araştırma kapsamına giren girişim sayıları ilk tabloda verilmiştir:

Tablodan da anlaşılacağı gibi, genel olarak örnekleme çıkan girişim sayısının arttığı görülmektedir. Bu da ilgili sektörlerdeki girişim sayılarında zaman içerisinde bir artış olduğu ya da AR-GE yapan girişim sayısının artmış olduğu olarak yorumlanabilir. AR-GE çalışmasında sonuçlar genelde NACE'nin ikili koduna göre açıklanmaktadır. Bu nedenle bundan sonraki istatistiki veriler Nace Kodu 30 "Diğer

AR-GE yapan tam zaman eşdeğer kişi sayısı gösterilmektedir:

Bu tabloda ilgili sektördeki tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısında düzenli bir artış görülürken, teknisyen ve dengi personel ile diğer destek personeli sayısındaki düzensizlik göze çarpmaktadır.

AR-GE çalışması kapsamında bazı harcama grupları, cevaplayıcılardan talep edilmektedir. Harcama grupları, cari harcama ve yatırım harcaması olmak üzere iki ana grupta değerlendirilmektedir. Cari harcamalar personel harcaması ve diğer cari harcamalardan oluşmaktadır.

AR-GE harcamalarının finansman kaynağı çoğunlukla kamudur.

olması beklenmemektedir. Kamuyu özel sektörler ve KİT'lerin oluşturduğu ticari sektör takip etmektedir.

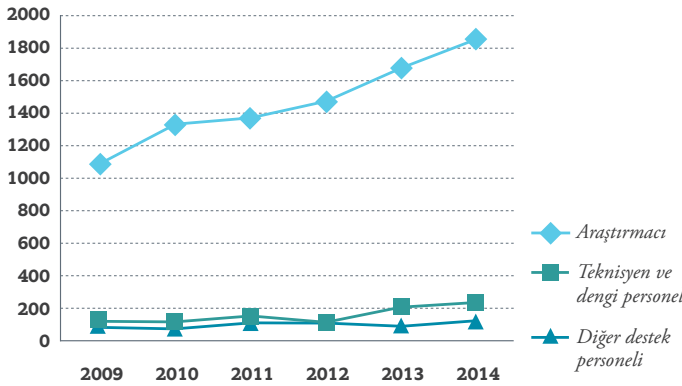
Diğer taraftan yurtdışı finansman kaynağının da azımsanamayacağı açıkça görülmektedir.

TÜİK tarafından yayımlanan bir diğer istatistiki veri, sanayi ve hizmet sektörlerinde yoğunlaşmadır. Bu çalışmadaki yoğunlaşma oranları

Yıllık Sanayi ve Hizmet çalışması ile derlenen veriler kullanılarak hesaplanmaktadır. Çalışmada, Herfindahl (H) indeksi değer göstergesidir. H indeksi, tüm girişimlerin ciro paylarını dikkate alır. İndeks 0 ile 1 arasında değer almaktadır. İndeks değeri 1'e yaklaştıkça yoğunlaşma yüksek demektir.

TÜİK tarafından yoğunlaşma göstergeleri en son 2012'de yayımlanmıştır. Aşağıdaki tabloda en son yayımlanan 4 yıla ait ilgili sektörlerdeki yoğunlaşma oranları gösterilmektedir. İlgili sektörler incelendiğinde, yoğunlaşmanın en yüksek olduğu sektörün askeri savaş araçlarının imalatı olduğu görülmektedir. Askeri savaş araçlarının imalatı sektöründe yoğunlaşma yıllar içinde artış gösterirken, diğer iki sektörde ise yoğunlaşma genel olarak düşük olmakla birlikte, yıllar içinde de kayda değer bir yoğunlaşma değişimi görülmemektedir.

Meslek grubuna göre AR-GE yapan tam zaman eşdeğer kişi sayısı

ulaşım araçlarının imalatı" kapsamında sunulmaktadır.

Nace 30 koduna göre cinsiyet sektöründe erkek sayısı kadın sayısına göre oldukça fazladır. Bir diğer göze çarpan konu ise son iki yılda tam zaman eşdeğer personel sayısında oldukça yüksek bir artış görülmektedir. 2009 yılında 274 olan kadın personel sayısı, 2014'te 414'e, 1.029 olan erkek personel sayısı ise 1.806'ya yükselmiştir. Bu da ilgili sektörlerde AR-GE'ye verilen önemin arttığını göstermektedir.

AR-GE çalışması kapsamında üç tür meslek grubu sorgulanmaktadır. Bunlar araştırmacılar, teknisyen ve dengi personel ve son olarak da diğer destek personeli. Yukarıdaki tabloda ilgili sektörlerdeki meslek grubuna göre

cari harcamada ise personel harcamasının en yüksek harcama kalemi olduğu görülmektedir. Cari harcama kalemlerindeki harcama miktarları yıllar itibarıyla artış gösterirken, yatırım harcaması miktarlarında bir düzen olmadığı görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen harcama kaynaklarının finansmanını, araştırmanın bir diğer konusunu oluşturmaktadır. İlgili sektörlerde gerçekleştirilen AR-GE harcamalarının finansman kaynağının çoğunlukla kamu olduğu görülmektedir. Bu sektörlerin biraz da tekel niteliği olması sebebiyle bu sonucun çok da şaşırtıcı

Nace Açıklama	Herfindahl indeksi			
	2009	2010	2011	2012
Demir yolu lokomotifleri ve vagonlarının imalatı	0,3135	0,3117	0,2155	0,2008
Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı	0,4474	0,4808	0,5449	0,4450
Askeri savaş araçlarının imalatı	0,3289	0,4462	0,6663	0,7412

Yukarıdaki çalışmada geleceğin sektörleri olarak anılan üç sektör üzerine bir AR-GE analizi yapılmaya çalışılmıştır. Veriler Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayımlanmış olduğu veriler olup yorumlar ve analizler yazara aittir.

KÜMELER BURSA'DA DENEYİM PAYLAŞTI

TR41 Bölgesi'nde kurulu kümelerin temsilcilerinin katılarak deneyimlerini paylaştığı 3. Bölgesel Küme Buluşması, BEBKA'nın organizasyonu ile Bursa'da gerçekleştirildi.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) tarafından, bölgedeki küme girişimlerinin birbirini tanıması, karşılıklı tecrübelerin aktarılması ve kümelenme sürecine başlama ve destek alma aşamasında olan sektörel grup ve derneklerin bu süreçte ilgili bilgi birikimlerinin artırılması amacıyla düzenlenmeye başlanan "Bölgesel Küme Buluşmaları"nın üçüncüsü Bursa'da gerçekleştirildi. 3. Bölgesel Küme Buluşması'na; BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci'nin yanı sıra Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde faaliyet gösteren kümelerin yetkilileri ve BEBKA çalışanları katıldı.

DEĞİRMENCİ BİLGİ VERDİ

BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, Bursa, Eskişehir

ve Bilecik'in küme potansiyeli açısından zengin bir bölgede konumlandırılmasına dikkat çekerek, kümelenme çalışmalarının 2010'dan bu yana BEBKA gündeminde olduğunu belirtti. Ayrıca Ajans'ın bu potansiyeli ortaya çıkarmaya yönelik olarak gerçekleştirdiği Kümelenme ve Rekabetçilik Zirvesi gibi etkinlikler ile sektör raporlarının hazırlanması ve analiz çalışmaları hakkında bilgi verdi.

KÜME TEMSİLCİLERİ ÇALIŞMALARINI ANLATTI

Değirmenci'nin konuşmasının ardından bölgede yer alan kümelerin temsilcileri, yaptıkları çalışmalar hakkında bilgiler verdi. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 'Kümelenme Destek Programı' kapsamında destek almaya hak kazanan ilk küme olan Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik İş Kümesi (EBK) Genel Sekreteri Tülin

Murathanoğlu da toplantıda bir sunum yaptı. Proje kapsamında sürdürülebilir kurumsallık faaliyetleri, enerji verimliliği çalışmaları, temiz üretim çalışmaları, seramik hammaddeleri araştırma çalışmaları ve ortak üretim tesisi kurulması gibi hedeflerin yer aldığını belirten Murathanoğlu, yaptıkları çalışmalar ve proje yürütülürken dikkat edilmesi gerekenlerle ilgili bilgi paylaşımında bulundu.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Kümelenme Desteği Programı çerçevesinde destek alan, koordinatörlüğünü Bursa Ticaret Sanayi Odası'nın (BTSO), yürütücülüğünü Bursa Tekstil ve Konfeksiyon Ar-Ge Merkezi'nin (BUTEKOM) yaptığı "Sürdürülebilir Ev Tekstili Kümesi (SETEK)" projesi hakkında bilgilendirme yapan BUTEKOM Müdürü Şengül Teke ise, Bursa'da ev tekstili alanında tedarikçi, eğitim, araştırma ve kamu kurumlarını, çatı kuruluşları ve destekleyici sektörleri buluşturan projenin hazırlık ve başvuru aşamalarını anlattı.

1 BUTEKOM Müdürü Şengül Teke

2 Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik İş Kümesi (EBK) Genel Sekreteri Tülin Murathanoğlu

KALKINMA AJANSLARI TÜRKİYE KIŞ TURİZMİ PLATFORMU ERZURUM'DA TOPLANDI

Kış Turizmi Platformu Erzurum'daki ilk toplantısında, Palandöken, Uludağ, Kartalkaya, Erciyes ve Sarıkamış kış turizm merkezlerinin ulusal ve uluslararası arenada tanıtılması için protokol imzalayarak ortak faaliyetler düzenleme kararı aldı.

Türkiye'nin en gözde kış turizm merkezlerine yönelik yürütülen planlama, tanıtım ve markalaşma çalışmalarının ortak bir strateji çerçevesinde gerçekleştirilmesi amacıyla oluşturulan Kış Turizmi Platformu'nun ilk toplantısı Erzurum'da yapıldı.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın ev sahipliğinde Palandöken Kayak Merkezi'nde düzenlenen toplantıya; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA), Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA), Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'ndan (KUDAKA) ajans genel sekreterleri ve ilgili personel katıldı.

Toplantıya katılan ajansların sorumluluk alanlarında yer alan Palandöken, Uludağ, Kartalkaya, Erciyes ve Sarıkamış kış turizm merkezlerinin ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması ve pazarlama çalışmalarının bütüncül bir yaklaşımla yürütülmesi, bu alanda kullanılan kaynakların verimliliğinin ve etkinliğinin artırılması için ortak faaliyetler düzenlenmesi planlanıyor.

Toplantının sonunda, ajanslar arasında Kış Turizm Merkezleri Platformu işbirliği protokolü imzalandı. İşbirliği kapsamında; tecrübe paylaşımı, planlama, tanıtım ve markalaşma ana başlıklarında ortak çalışmaların yürütülmesi kararlaştırıldı.

BURSA'DA MEDİKAL VE TERMAL TURİZM FORUMU

'Bursa Medikal ve Termal Turizm Forumu'nun 2'ncisi Merinos Atatürk Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. 4 kıtadaki 22 ülkeden gelen 57 kişilik alım heyeti, panellerin ardından ikili iş görüşmelerinde bulundu.

Bursa Valiliği, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) ve Bursa Sağlık Turizmi Derneği işbirliği ile bu yıl 2'ncisi düzenlenen, 'Bursa Medikal ve Termal Turizm Forumu', Merinos Atatürk Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Forumun açılışına Bursa Valisi Münir Karaloğlu, Arap Turizm Örgütü Başkanı Dr. Bandar Fahad al Fehaid, Bursa Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Abdulkadir Karlık, BTSO Sağlık Komisyonu Başkanı Dr. Mustafa Esgin, BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci, Bursa Sağlık Turizmi Derneği Başkanı Dr. Sedit Demir ve 22 ülkeden 57 sektör temsilcisi katıldı.

YABANCI TURİSTLER ŞEHRE DAHA KISA SÜREDE ULAŞABİLECEK

Açılış töreninde konuşan Bursa Valisi Münir Karaloğlu, Bursa'nın tarihin her döneminde şifa şehri olduğunu, günümüzde ise çok güçlü medikal sağlık altyapısıyla sağlık turizminde dünyada marka şehir olma yolunda emin adımlarla ilerlediğini söyledi.

Vali Karaloğlu, "Bursa'da sağlık turizminde en büyük problem, uluslararası uçuşlarla İstanbul'a gelen hastalarımızın Bursa'ya gelirken geçirmiş oldukları zamanla ilgiliydi. Ama şu anda İstanbul-Bursa-İzmir otoyolunun Altınova-Gemlik bölümü tamamlandı. İzmit Körfezi Geçiş Köprüsü de Mayıs ayında hizmete açılacak. Otoyolun İ-

Bursa'nın sağlık turisti sayısı son 5 yılda 20 kat arttı

stanbul-Bursa bölümü açıldığında Sabiha Gökçen ile Bursa arası 40 dakikaya düşecek. Böylece Bursa'daki hastane ya da termal merkezlere gelmek isteyen yabancı turistler çok daha çabuk şehre ulaşabilecek" dedi.

BİR ARAP TURİST 4 BİN 500 DOLAR HARCAMA YAPIYOR

Forumu katılan ve burada bir konuşma yapan Arap Turizm Örgütü Başkanı Dr. Bandar Fahad al Fehaid ise, Bursa'nın tarihin her döneminde sağlık açısından çok iyi bir durumda olduğunu söyledi.

Fehaid, bir Arap turistin gittiği ülkede yaklaşık 4 bin 500 dolar harcama yaptığını hatırlattı. Ayrıca Orta Doğu'da yaşanan terör olaylarının turizmi olumsuz etkilediğini, ancak bu gibi nedenlerle Türkiye Cumhuriyeti ve İslam ülkeleri ile yapacakları yolculuğu kesintiye uğratmayı düşünmediklerini belirtti.

Forumun ilk gününde yapılan açılış konuşmalarının ardından program, gerçekleştirilen iki konferans ile devam etti. Daha sonra forumu katılan 22 ülkeden 57 kişilik alım heyeti ile Almira Otel'de ikili iş görüşmeleri gerçekleştirdi. İkinci gününde Forum, sınır ötesi sağlık hizmetleri konusunda uzman olan Keith Pollard'ın sunum yaptığı konferans, ardından alım heyeti üyelerinin Bursa'daki sağlık kuruluşları yetkilileriyle temaslarını devam ettirdiği ikili görüşmeler, Bursa şehir turu ve akşam gerçekleştirilen gala yemeği ile sona erdi.

BURSA'DA KENT KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU DÜZENLENECEK

Bursa Kent Konseyi'nin koordinasyonunda Bursa Büyükşehir Belediyesi, Uludağ Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesi işbirliğiyle "Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Sempozyumu" düzenlenecek.

Kentler; sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun yerleşme, barınma, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, nüfus yönünden yoğun yerleşim birimleridir. Kentleşmenin tarihi neredeyse uygarlığın tarihiyle eşdeğerdir. Tarih içinde çeşitli nedenlerle kentlerin taşıdıkları anlamlar ve fonksiyonları sürekli olarak değişikliğe uğramaktadır. Buldukları dönemin siyasal, ekonomik ve kültürel yapısı, kentlerin geçirdikleri değişim sürecinde önemli bir yere sahiptir. Bu alanlarda tanık olunan olaylar, dolaylı veya dolaysız olarak kentsel yönetim tarzını, kentsel mekânın kullanım biçimini, kentteki kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerini etkilemekte ve yön vermektedir. Bu noktada kentin sadece bir mekân olmaktan öte, üzerinde kurulmuş ortak değerler ve ilişkiler sistemi ile bütün olduğu da söylenebilir.

Günümüzde kentlerin nüfusunda ve yayıldıkları alanda görülen büyüme,

kentin değer ve ilişki sisteminin temel öğeleri olan kent kültürü ve kentlilik bilinci kavramlarının tartışılmasını zorunlu hale getirmektedir. Zira hızı ve yoğunluğu bir türlü kestiremeyen kentsel büyüme sürecinde kolektif bir değer ve kültür sistemi oluşturmak için gerekli olan koşulların birçoğu bir araya gelememektedir.

Kentlilik bilinci;

kentleşme, kentleşme ve kent kültürünün keşişme noktasında yer almakta, bireyin kent kültürünü anlaması, kendini kente, kentin dinamiklerine ait ve güvende hissetmesi, kentsel oluşumlardan sorumluluk duyması ile somutluk kazanmaktadır.

Kent kültürü ise, kentlerin bünyesinde barındırdığı insanların birbiriyle diyalog ve etkileşimlerini bir ilişki örüntüsü içinde düzenleyen sistemin birleştirici ögesi olarak görülür. Toplumsal sınıf, etnik ve dini farklılıkların ve farklı sosyal ve mesleki grupların oluşturduğu alt kültür değerlerini mozaik olarak bir arada tutan kent kültürü, çağdaş kent anlayışının ve işleyişinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu düşünceden yola çıkarak Bursa Kent Konseyi'nin koordinasyonunda Bursa Büyükşehir Belediyesi, Uludağ Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesi işbirliğiyle 26-27 Mayıs tarihleri arasında Merinos AKKM'de "Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Sempozyumu" düzenlenecek. Sempozyumda; kent kültürü, kentlilik bilinci, kentsel aidiyet, kent kimliği, kentsel mekân, hemşerilik olgusu, vb. kente ait çeşitli konular farklı bakış açılarıyla ele alınacak.

Kentlilik bilinci;
kentleşme, kentleşme ve kent kültürünün keşişme noktasında yer almakta, bireyin kent kültürünü anlaması, kendini kente, kentin dinamiklerine ait ve güvende hissetmesi, kentsel oluşumlardan sorumluluk duyması ile somutluk kazanmaktadır.

BEBKA DESTEKLİ 2 PROJEYE ÖDÜL

BEBKA'nın desteği ile hayata geçirilen "Sağlıkta Tüm Engelleri Kaldırıyoruz" projesi Sağlık Bakanlığı tarafından, Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi Kreş ve Gündüz Bakımevi de BUIKAD tarafından ödüle layık görüldü.

BEBKA'NIN DESTEKLEDİĞİ PROJELERE ÖDÜL YAĞIYOR

BEBKA'nın bugüne kadar desteklediği toplam 6 proje, Avrupa Konseyi Girişimcilik Ödülleri'nde birincilik ve Türkiye Halka İlişkiler Derneği'nin Altın Pusula ödülü dâhil olmak üzere 9 adet ödülün sahibi oldu. Bununla birlikte, BEBKA tarafından geçen yıl ilki düzenlenen Anadolu Çizgi Film (Animasyon) Yarışması, Doğrudan Pazarlama Ödülleri'nde 'Yarışma ve Festivaller' kategorisinde ikinciliğe layık görülmüştü.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) desteğiyle hayata geçirilen projeler çeşitli kurumlar tarafından ödüllendiriliyor. 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı etkinlikleri kapsamında, BEBKA destekli İl Sağlık Müdürlüğü projesi olan 'Sağlıkta Tüm Engelleri Kaldırıyoruz'a Sağlık Bakanlığı tarafından Kalite Ödülü verildi. Sağlık Bakanlığı tarafından bu yıl 6'ncısı düzenlenen Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi'nde, 285 proje arasından en iyi 2'nci uygulama seçilen "Sağlıkta Tüm Engelleri Kaldırıyoruz" projesine ait ödülü, Engelli Koordinasyon Merkezi çalışanları tarafından Vali Güngör Azim Tuna'ya takdim edildi.

Vali Tuna yaptığı konuşmada, BEBKA tarafından desteklenen projelerden bir tanesi olan Sağlıkta Tüm Engelleri Kaldırıyoruz Merkezi'nin engelli vatandaşların sağlık hizmetine yönelik çitayı yükselten çok değerli ve kaliteli bir proje olduğunu ve bu projenin hayal bile

edemeyecekleri düzeye geldiğini dile getirdi. Proje, 2014 Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında dezavantajlı gruplara yönelik sağlık ve sosyal alanlarda altyapının güçlendirilmesi ve sosyal hayata katılımlarının ve kamu hizmetlerine erişebilirliklerini artırma amacıyla BEBKA tarafından desteklenmişti.

DOSAB KREŞ'E DE ÖDÜL

BEBKA desteği ile kurulan Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi (DOSAB) "Kreş ve Gündüz Bakımevi" de, iş yaşamında kadının önemine kamuoyunun dikkatini çekmek ve iş yaşamında yer alan tüm kadınları yüreklendirmek amacıyla düzenlenen 7. Geleneksel Bursa İş Kadınları ve Yöneticileri Derneği (BUIKAD) Ödülleri'nde Özel Ödüle layık görüldü. DOSAB Kreş ve Gündüz Bakımevi projesi 2014 Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında kadınların çalışma hayatına katılımını kolaylaştırma amacıyla BEBKA tarafından desteklenmişti.

JUNIOSHOW SEKTÖRÜ DÜNYAYLA BULUŞTURDU

Bebe ve çocuk konfeksiyonu sektöründe lider olan Bursa'da 5 yıllık bir aradan sonra yeniden düzenlenen Junioshow Fuarı, sektör temsilcilerini dünyanın her yerinden alıcısıyla buluşturdu.

BTSO öncülüğünde TÜYAP Bursa Fuarcılık ile Bebe ve Çocuk Konfeksiyon Sektörü Sanayici ve İşadamları Derneği (BEKSİAD) işbirliği ile Ekonomi Bakanlığı, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), Uludağ Tekstil İhracatçıları Birliği (UTİB) ve KOSGEB'in destekleriyle hazırlanan Bursa Bebe, Çocuk Hazır Giyim & Çocuk İhtiyaçları Fuarı (Junioshow), Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Programın açılışında konuşan BTSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay, Türkiye'deki bebe-çocuk konfeksiyonu üretiminin yüzde 80'ini Bursa'nın tek başına karşıladığını belirterek, "Bursa'da sektörün ihtiyaç

duyduğu bir fuarı 5 yıllık bir aradan sonra gerçekleştirdik. Junioshow, Rusya'dan Almanya'ya, Mısır'dan Gana'ya dünyanın dört bir yanındaki pazarlara

ürünlerini gönderen firmalarımızın üretimdeki gücünü yansıtıyor. Yaklaşık bir yıllık hazırlık sürecinin ardından

kentimize kazandırdığımız fuarımız, firmalarımız için sadece 4 salonda ve 20 bin metrekarelik alanda ürünlerini sergiledikleri bir platform olmakla kalmayacak. Birlik ve beraberlik ile sektör paydaşlarının tek bir hedefe kilitlenmesi bize güç kattı. Bebe ve çocuk konfeksiyonu temsilcilerimiz 30'u aşkın ülkeden ve 150'den fazla profesyonelden oluşan alım heyetleri ile ikili iş görüşmeleri gerçekleştirecek. Fuarla birlikte farklı bir vizyona kavuşan firmalarımız, yeni dönemde tasarımsal bakış açısına sahip olacak" dedi.

SEKTÖRÜNDE ÖNEMLİ BİR MARKA OLACAK

Bursa Valisi ve BEBKA Yönetim

Kurulu Başkanı Münir Karaloğlu da, Bursa'da bebe ve çocuk konfeksiyonu sektöründe büyük bir potansiyel olduğunu ifade ederek, "Vişne Ticaret Bölgesi, Türkiye'deki bebe ve çocuk konfeksiyonu konusunda önemli bir kümelenme merkezidir. Bugün Türkiye'nin ve Bursa'nın geldiği noktada sektörümüz, fuarcılıkta yeni bir başlangıç yaptı. Junioshow'un ciddi bir marka olacağına inanıyorum" diye konuştu

YENİ FIRSATLARA KAPI ARALAYACAK

Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe ise, Bursa'nın bir üretim ve kalite şehri olduğunu ifade ederek, "Türkiye'nin hedeflerine ulaşmasında şehirlerin performansı çok önemli. Bu kapsamda Bursa'nın öncü bir rolü var. Bizler de bu hareketliliğin güçlenmesini, üretimin ve kalitenin artmasını, tasarımların ve inovasyonun gelişmesini istiyoruz. Bebe ve çocuk konfeksiyonu sektörü için büyük önem arz eden Junioshow Fuarı'nın kentimiz ve sektörümüz için hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

BEKSİAD Başkanı Halil Atalay, Bursa'ya kazandırılan Junioshow Fuarı'nın

bebe ve çocuk konfeksiyonu sektörüne büyük değer kattığını belirterek, "Sektör temsilcilerimiz 5 yıl aradan sonra tekrar fuara kavuştu. Bu fuarın düzenlenmesinde bizlere büyük katkı sunan kurumlara teşekkür ediyoruz" ifadelerini kullandı.

GENÇ TASARIMCILARA ÖDÜL

Konuşmaların ardından, Genç Tasarımcılar Yarışması Ödül Töreni gerçekleştirildi. Yarışma; 0-1 Yaş Bebek Giysisi, 1-10 Yaş Erkek Çocuk ve 1-10 Yaş Kız Çocuk Ürünleri kategorileri olmak üzere üç kategoride gerçekleştirildi. Vali Karaloğlu, Başkan Altepe ve BTSO Başkanı

İbrahim Burkey, 9 projenin dereceye girdiği yarışmada başarılı üniversite öğrencilerine ödülleri takdim etti.

SON TRENDLER SERGİLENDİ

Sektörün son trendlerinin sergilendiği Junioshow, 5 gün boyunca çok sayıda iş profesyonelinin buluştuğu Afrika'dan Asya'ya, Avrupa'dan Orta Doğu'ya kadar geniş coğrafyada yapılan tanıtımlar ile organize edilen alım heyetleri de fuarı ziyaret etti. BTSO, TÜYAP ve Ekonomi Bakanlığı koordinasyonu ile çok sayıda ülkeden profesyonel iş dünyası temsilcileri, Junioshow Fuarı katılımcıları ile buluştu. Fuarda, Genç Tasarımcılar Ödül Töreni, Trend Sohbetleri, Trend Alanı ve Junio Defile etkinlikleri düzenlendi. İki gün boyunca konusunda uzman kişiler tarafından fuaye alanında gerçekleştirilen sohbetler ile ziyaretçilere ve katılımcı firmalara sektör hakkında bilgiler aktarıldı. Junio Defile ile de fuar katılımcısı lider firmaların yeni koleksiyonları, küçük mankenler tarafından sunuldu.

BURSA YDO'DAN 3 YENİ ÇALIŞMA

Bursa'nın yatırım olanaklarını tanıtmak ve bilinirliğini artırmaya yönelik çalışmalar yürüten Bursa Yatırım Destek Ofisi, yatırımcılara yönelik 3 yeni çalışma hazırladı.

Bursa Yatırım Destek Ofisi, “Teşvik Belgeli Yatırımlar ve Bursa”, “Bursa Yatırım Ortamı ve Sektörler” ve “Bursa İli’ne Bakış: Medikal Turizm Sektöründe Stratejik Pazarlama Analizi” başlıklı 3 yeni çalışma daha hazırlayarak yatırımcılarla buluşturdu.

TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR VE BURSA

Bu çalışmada, Türkiye’de 2001-2015 döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgeleri sayılarına, yapıldıkları sektörlerle, istihdam sayılarına, aylara, destek sınıflarına ve yatırım tutarlarına göre Bursa özelinde analiz edildi. Teşvik belgelerinin il bazında sektörlerle göre dağılımından hareketle, illerin hangi tür teşvik belgesi alma konusunda uzmanlaştıkları ve ele alınan dönemde teşvik belgelerinin dağılımından yeterli pay alabilme durumları incelendi. Bursa’nın sektör çeşitliliği ve buna bağlı olarak rekabetçi bir şehir olma durumu da değerlendirildi. Çalışmada; 2001-2005, 2006-2010 ve 2011-2015 olmak üzere 3 dönem seçildi ve bu aralıklardaki değişimler incelendi.

Çalışmada yer alan bilgilere göre;

Türkiye’de 2001-2015 yılları arasında 48.363 yatırım teşvik belgesi düzenlendi. Bursa, belge sayısına göre 2.599 belge ile İstanbul’dan sonra 2’nci sırada yer alıyor. Teşvik belgeli yatırımların sabit yatırım tutarlarına bakıldığında ise Bursa, 24,2 milyar TL ile Türkiye çapında 4’üncü sırada. Yatırımlarda istihdam sayıları göz önüne alındığında ise Bursa, 114.391 kişi istihdam ile ülke sıralamasında 3’üncü sırada bulunuyor. Bursa, belge sayısı, istihdam ve sabit yatırım tutarlarını içeren her üç parametrede de ülke toplamının yüzde 5’i oranında pay alarak, yatırımlarda ne kadar cazip bir bölge olduğunu gösteriyor. Bursa, beklenildiği üzere Bölgesel Yatırımlar, Büyük Ölçekli Yatırımlar, Genel Yatırımlar sınıflarında hem belge sayısı hem de yatırım tutarları bakımından Türkiye’de ilk sıralarda yer alıyor. Fakat maalesef Stratejik Yatırımlar konusunda hiç yatırım çekemiyor. Bursa son 5 yılda stratejik yatırım çekememekle birlikte, yeni yatırımlar alma konusunda da rekabet ettiği Ankara, İzmir, Kocaeli, Gaziantep, Konya ve Adana gibi illerin yüzde olarak gerisinde kaldı. Türkiye’nin en büyük ikinci ihracat kenti olan Bursa, sahip olduğu konumu kaybetmemek için uluslararası rekabet avantajına sahip olacağı sektör ve ürünleri belirlemeli, mevcut sektörlerinin dönüşümünü uluslararası rekabete uygun olarak sağlamalı. Mevcut durumda orta düzey teknoloji seviyesindeki ulaşım araçları sektöründeki avantajını koruyarak, yüksek teknolojili ürünlerin üretimini sağlayacak ekosistemi ve endüstri alanlarını oluşturmalı.

BURSA YATIRIM ORTAMI VE SEKTÖRLER

Yerli ve yabancı yatırımcılara yönelik Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan ‘Bursa Yatırım Ortamı ve Sektörler’ kitabı ile Bursa’nın iş ve yatırım ortamıyla ilgili ayrıntılı bilgiler paylaşılıyor. Bursa Yatırım Ortamı ve Sektörleri kitabı, Bursa’nın yatırım açısından çok yönlülüğünü ve barındırdığı çeşitliliği ortaya koyuyor. Bursa’nın konumu, tarihi, turizm ve kültürüyle ilgili genel bilgilere yer veren kitap, yatırım açısından önemli olan altyapı, lojistik ve özel yatırım bölgeleriyle ilgili güncel bilgi sağlamaktadır. Dış ticaretle ilgili ayrıntılı bilgilerin de paylaşıldığı kitapta, Bursa’nın öncü sektörlerinden otomotiv, makine-metal, mobilya, tekstil ile tarım ve gıda sektörüyle ilgili ayrıntılar yer alıyor. Yatırım ortamının diğer unsurlarından AR-GE ve yenilikçilik ve uluslararası yatırımın da işlendiği kitaptan, yatırım teşviklerle ilgili genel bilgilere de ulaşılabilir.

BURSA İLİNE BAKIŞ: MEDİKAL TURİZM SEKTÖRÜNDE STRATEJİK PAZARLAMA ANALİZİ

Bu çalışma ile de Bursa’nın medikal sağlık turizmi boyutunda var olan durumunu değerlendirmek, bu doğrultuda medikal sağlık turizmi için genel ve hedef ülkeler özelinde stratejiler geliştirmek ve ilgili taraflara çeşitli öneriler geliştirmek amaçlanıyor. Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı’nın Uluslararası Hasta Kayıt Sistemi’nden alınan verilerin kullanıldığı çalışmada, oluşturulan ekonometrik modellerle Bursa’ya 2012-2014 yılları arasında medikal turizm kapsamında gelen hasta sayısının belirleyicileri tahmin edilmeye çalışılmış.

Bursa YDO’nun bu 3 yeni yayınına www.bebka.org.tr’den ulaşılabilir.

ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ PROJELERİ HAYATA GEÇİYOR

TR41 Bölgesi'ndeki Endüstriyel Simbiyoz projelerinin 2016 yılında fizibilite aşamasından uygulama aşamasına geçirilmesi planlanıyor.

Bursa, Eskişehir ve Bilecik'te endüstriyel simbiyoz sinerjilerinin hayata geçirilmesi, gerekli sistematüğün oluşturulması, uygulamaların hayata geçirilmesi amacıyla yönelik çalışmalar devam ediyor. Endüstriyel simbiyoz olanaklarının belirlenmesi ve pilot projelerin geliştirilip uygulamaya konulması için firmalar ve üniversiteler başta olmak üzere kurumlarla görüşmeler yapılıyor. Ayrıca firmalardan

100'den fazla paydaşla yüz yüze görüşüldü

kullanımının sağlanarak bölgesel kalkınmanın sürdürülebilirliği amacıyla Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

kaynağın ortaklaşa kullanılması ve böylelikle kaynak kullanımının optimize edilmesine yönelik gerekli yönetsel ve ticari işbirliğinin hayata geçirilmesi hedefleniyor.

EBK İLE PROTOKOL İMZALANDI

BEBKA ve Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik İş Kümesi (EBK) arasında seramik sektöründe endüstriyel simbiyoz potansiyellerinin araştırılması amacıyla bir işbirliği protokolü imzalandı. BEBKA tarafından fizibilite çalışmaları ve çalıştaylarda özellikle Eskişehir

ve Bilecik illerinde seramik atıkları en fazla gündeme gelen atıklar arasında yer almıştı. BEBKA aynı zamanda, potansiyel projelerinin fizibilitesinin yapılması için Anadolu Üniversitesi'ndeki ilgili akademisyenler ile görüşmelere devam ediyor.

Düzenlenen **4 çalıştayda 650** potansiyel sinerji tespit edildi

alınan bilgiler analiz edilerek olası sinerjileri tespit edilen firmalar bir araya getiriliyor.

YEŞİL ÇEVRE İLE İLK TOPLANTI YAPILDI

Bu kapsamda, Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde kaynakların etkin

Düzenlenen **4 çalıştaya 280** kişi katıldı

(BEBKA) ve S.S. Yeşil Çevre Arıtma Tesisi İşletme Kooperatifi ortaklığında yürütülecek Bursa'nın doğu bölgesi için "endüstriyel simbiyoz" projesi için ilk toplantı yapıldı. Görüşmede, BEBKA ve Yeşil Çevre'nin birlikte yapacakları Bursa'nın doğu bölgesine yönelik proje hakkında izlenecek yol ve işbirliği konuları ele alındı. BEBKA ve Yeşil Çevre yetkilileri önümüzdeki günlerde analiz çalışmalarına başlayacak, firmaları da ziyaret ederek faaliyetlerine devam edecek. Program kapsamında, işletmeler arasında atık ve yan ürün gibi madde ve enerji değişimi başta olmak üzere hammadde, enerji, su, atıyapı, üretim araçları, insan kaynakları ve arazi gibi olası her türlü

57 firma ve **23** kurum ile görüşüldü

NEWTON-KATİP ÇELEBİ FONU'NDAN BEBKA PROJESİNE DESTEK

Newton-Katip Çelebi Fonu kapsamında destek almaya hak kazanan Bursa Eskişehir Bilecik Bölgesi'nde Düşük Karbon Ekonomisine ve Kaynak Verimliliğine Geçiş İçin Endüstriyel Simbiyoz Kapasite Artırımı Projesi ile İngiltere ve Türkiye arasında araştırma ve yenilik paylaşımına dayanan iş birlikleri kurulacak.

Bursa Eskişehir Bilecik Bölgesi'nde Düşük Karbon Ekonomisine ve Kaynak Verimliliğine Geçiş İçin Endüstriyel Simbiyoz Kapasite Artırımı Projesi, Newton-Katip Çelebi Fonu kapsamında destek almaya hak kazandı. TÜBİTAK-British Council bilimsel işbirliği çerçevesinde yürütülen Newton-Katip Çelebi Fon programı, İngiltere ve Türkiye arasında, Türkiye'nin toplumsal refahı ve ekonomik kalkınması ile doğrudan ilgili olan konularda, araştırma ve yenilik paylaşımına dayanan işbirlikleri kurulmasını amaçlıyor.

Düşük Karbon Ekonomisine ve Kaynak Verimliliğine Geçiş İçin Endüstriyel Simbiyoz Kapasite Artırımı Projesi'nin ana amacı, TR41 Bölgesi için bölgesel bir endüstriyel simbiyoz

ağı ve yönetim modeli geliştirmek. Proje kapsamında, öncelikle İngiltere'den gelecek 2 eğitimci aracılığıyla 3 günlük Endüstriyel Simbiyoz Eğitimi gerçekleştirilecek. BEBKA proje ekibi, organize sanayi bölgeleri, ticaret ve sanayi odaları ve benzeri yerel kurumların ilgili yöneticilerinin katılacağı eğitimde, dünyadaki uygulamalar hakkında bilgi edinilmesi, yol haritasının geliştirilmesi, faaliyet planı ve zaman çizelgesinin oluşturulması üzerine konular ele alınacak. Ayrıca TR41 Bölgesi'nde bölgesel bir endüstriyel

Amacı TR41 Bölgesi için bölgesel bir endüstriyel simbiyoz ağı ve yönetim modeli geliştirmek olan proje kapsamında, öncelikle İngiltere'den gelecek 2 eğitimci aracılığıyla 3 günlük Endüstriyel Simbiyoz Eğitimi gerçekleştirilecek.

simbiyoz ağı ve yönetim modelinin geliştirilmesi için bilgi desteği sağlanması amacıyla dünyadaki en başarılı endüstriyel simbiyoz uygulamalarından biri olarak İngiltere'deki sistemin incelenmesi amacıyla bir tecrübe paylaşımı ziyareti düzenlenecek. Son olarak da bölgesel ve ulusal düzeyde daha geniş bir kitleyle bilgi ve deneyimlerini paylaşmak üzere

bir konferans ve AR-GE proje pazarı organize edilmesi planlanıyor.

TEMİZ DÜNYA KONFERANSI'NDA SİMBİYOZ PROGRAMI ANLATILDI

BEBKA'nın destek verdiği Temiz Dünya Konferansı'nda (Clean World Conference), Endüstriyel Simbiyoz Programı anlatıldı.

Clean World Conference (Temiz Dünya Konferansı) kapsamında 28-31 Ocak 2016 tarihleri arasında "2018 Küresel Temizlik Stratejisi" teması ile 77 farklı ülkeden 200'ü aşkın Let's Do It! hareketinin koordinatör kuruluş temsilcisi, Bursa'da bir araya geldi. Let's Do It! hareketi, çevre kirliliğine dikkat çekmek için bir gün içerisinde küresel çapta temizlik yapmayı hedefliyor.

BEBKA UZMANLARINDAN SUNUM

Aktivite kapsamında BEBKA planlama uzmanları Nalan Tepe Şençayır ve Özge Yıldız, halen devam etmekte olan Endüstriyel Simbiyoz Programı'nı katılımcılara sundular. Yapılan sunumda, endüstriyel simbiyoz kavramı ve dünyadaki örneklerle değinildi. Endüstriyel simbiyoz uygulamalarında öncülükler olan Danimarka ve İngiltere'de yürütülen projeler ile Türkiye'deki ilk uygulama örneği olan İskenderun Körfezi'nde yürütülen projeler hakkında bilgi verildi. Projelerin hem çevresel hem de ekonomik çıktılarının altı çizilerek, BEBKA tarafından bölgede uygulanacak programın da benzer getirileri olacağı vurgulandı. Sunumun diğer kısmında Bursa Eskişehir Bilecik Endüstriyel Simbiyoz Programı'nın amaçları ve aşamaları açıklanarak, tamamlanan fizibilite çalışmasının sonuçları ve programın bir sonraki aşamasında yapılması planlanan çalışmalar hakkında katılımcılar bilgilendirildi.

Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde kaynakların etkin kullanımının sağlanarak bölgesel kalkınmanın sürdürülebilirliği amacıyla, "Endüstriyel Simbiyoz Programı" yürütülüyor. Çalışmalar kapsamında 2015 yılı içerisinde 4 adet bilgilendirme toplantısı ve Sinerji Çalıştayları düzenlenerek, birbiri ile çıktı ve kaynak alışverişi yapabilecek firmalar eşleştirildi. Bu doğrultuda oluşan potansiyel sinerjiler, programın ilerleyen aşamalarında gerçekleştirilecek fizibilite çalışmaları için odaklanılacak projelerin seçiminde kullanıldı. Çalıştaylarda ortaya çıkan ve fizibilitelere konu olabilecek simbiyoz olanakları değerlendirmeye alındı ve bu olasılıklar arasında belirli kriterler kullanılarak bir önceliklendirme yapıldı. 2016 yılında seçilen yaklaşık 10 projenin fizibilitesinin yapılması planlanıyor.

Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde kaynakların etkin kullanımının sağlanarak bölgesel kalkınmanın sürdürülebilirliği amacıyla, "Endüstriyel Simbiyoz Programı" yürütülüyor. Çalışmalar kapsamında 2015 yılı içerisinde 4 adet bilgilendirme toplantısı ve Sinerji Çalıştayları düzenlenerek, birbiri ile çıktı ve kaynak alışverişi yapabilecek firmalar eşleştirildi. Bu doğrultuda oluşan potansiyel sinerjiler, programın ilerleyen aşamalarında gerçekleştirilecek fizibilite çalışmaları için odaklanılacak projelerin seçiminde kullanıldı. Çalıştaylarda ortaya çıkan ve fizibilitelere konu olabilecek simbiyoz olanakları değerlendirmeye alındı ve bu olasılıklar arasında belirli kriterler kullanılarak bir önceliklendirme yapıldı. 2016 yılında seçilen yaklaşık 10 projenin fizibilitesinin yapılması planlanıyor.

BİLECİK'E TANITIM TURLARI SÜRÜYOR

BEBKA tarafından Bilecik'in tanıtımına yönelik çalışmalar kapsamında turizm profesyonellerine yönelik turlar devam ediyor.

Bilecik'in tanıtımına katkı sağlamak amacıyla Bilecik Valiliği koordinasyonunda, Bilecik Belediyesi ile işbirliği içinde, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) tarafından 29-30-31 Mart 2016 tarihlerinde turizm rehberlerine yönelik bir info gezisi düzenlendi. Gezi kapsamında İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli, Çanakkale gibi illerden gelen 45 turizm rehberi, üç gün boyunca Bilecik'in turizm değerleri incelendi.

Rehberler gezinin son gününde, Bilecik Valisi Ahmet Hamdi Nayir, Bilecik Belediye Başkanı Selim Yağcı, Bilecik İl Genel Meclisi Başkanı Serkan Yıldırım, Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Fevzi Uzun ve BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci'nin yanı sıra diğer yetkililerin katıldığı yemekte bir araya geldi.

TANITIMDA EKSİKLİĞİMİZ OLDU

Pelitözü Göleti'nde gerçekleştirilen yemek öncesi konuşan Vali Ahmet Hamdi Nayir, "Tarihi zenginliğimiz var, kültürel zenginliğimiz var, doğal güzelliklerimiz var. Bugüne kadar bunu tanıtma noktasında büyük eksikliği-

miz olduğunu fark ettik. Kalkınma ajansımız, bu konudaki faaliyetlerine bir yenisini ekledi. İnşallah gördükleriniz ve yaşadıklarınızla her birinizi birer Bilecikli olarak şehrinize gönderiyoruz" dedi.

BİLECİK GİBİ GELİŞMELİYİZ

Programda konuşan Bilecik Belediye Başkanı Selim Yağcı da, "Biz Bilecik'i kısaca taşı mermer, toprağı seramik, yapığı ipek, diriliş, kuruluş ve kurtuluşun beşiğı, Şeyh Edebalı diyarı, Osmanlı toprağı, Ertuğrul sancağı diye tarif ediyoruz. Farkındalık oluşturacak, farklılıkları ortaya koyacak bir sistemi oluşturmaya çalışıyoruz. Bilecik, Bilecik gibi büyümeli, Bilecik gibi gelişmeli. Geçmişle övünen, geleceğine de emin adımlarla yürüyen bir marka şehir oluşturma gayreti içindeyiz" diye konuştu.

DEĞİRMENÇİ: EKSİKLERİ TAMAMLİYORUZ

BEBKA Genel Sekreteri Tamer Değirmenci de, son yıllarda yapılan ulaşım yatırımlarıyla birlikte Bilecik'in daha da ulaşılabilir bir şehir haline geldiğini hatırlatarak, "Buradaki potansiyelleri önümüzdeki dönemde artık gerçek hayata ve turizm geliri olarak şehir ekonomisine kazandırmak istiyoruz. Bu anlamda genel ve noktasal tanıtımlarla ilin bilinirliğini artırma anlamında çalışmalar yapıyoruz. Bir yandan da gelecek olan misafirlerimizin beklediklerini bulabilmeleri için eksik olan kısımları tamamlıyoruz" dedi. İstanbul

Rehberler Odası Yönetim Kurulu Üyesi Sinan Ercan ise, Bilecik'ten olumlu bir izlenimle şehirlerine döndüklerini ve Bilecik'in turizmüne katkı sağlamak adına çaba sarf edeceklerini söyledi.

MALEZYALI HEYETİN BURSA ÇIKARMASI

Malezyalı yazılı, görsel ve sosyal medya temsilcisinden oluşan heyet, BEBKA'nın organizasyonuyla Bursa'yı ziyaret ederek tarihi ve turistik yerleri gezdi.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), Bursa'yı tanıtmayı sürdürüyor. BEBKA son olarak, Türkiye Cumhuriyeti Malezya Kuala Lumpur Büyükelçiliği Kültür Tanıtma Müşavirliği işbirliğiyle, Malezyalı yazılı, görsel ve sosyal medya temsilcilerinden oluşan bir heyeti Bursa'da ağırladı.

Türkiye Cumhuriyeti Malezya Kuala Lumpur Büyükelçiliği Kültür Tanıtma Müşavirliği işbirliğiyle gerçekleştirilen proje kapsamında Malezya'dan gelen heyet, 3 gün boyunca Bursa'nın çeşitli kültürel değerlerinde incelemelerde bulundu. Bursa'yı Malezya halkına özellikle kış turizmi destinasyonu olarak tanıtmak, Bursa'nın tarihi ve kültürel yönlerinin yanında gastronomisi ile de Malezya'da bilinirliğini artırıp, bu ülkeden gelen turist sayısını artırmaya yönelik olarak gerçekleştirilen ziyaretler dizisi Cumalıkızık'ta başladı. Malezya'nın seyahat ve yemek alanında yazılı, görsel ve sosyal medyasında yayın yapan gazete editörleri, blog yazarları, internet yayıncıları ve sosyal medya temsilcilerinden oluşan heyet, daha sonra Uludağ'ın kış turizmi po-

tansiyelini yerinde deneyimledi. Heyet, Uludağ'ın yanında Bursa şehir merkezinde bulunan önemli tarihi mekânlardan Muradiye Külliyesi, Tophane, Kozahan, Ulu Cami ve Yeşil Cami gibi mekânları da ziyaret etti. Malezyalı ekip sahip oldukları internet siteleri, sosyal medya hesapları ve editörü oldukları gazetelerin turizm eklerinde yayımlanmak üzere gidilen mekânlarda fotoğraf ve film çekimlerinde bulundu. Bursa mutfağının çeşitli örneklerini de deneme fırsatı bulan ekip, Bursa'yı gastronomi yönüyle de tanıtmak için görsel malzeme toplama fırsatı buldu.

SOSYAL MEDYA TANITIMDA ÖNEMLİ

Her geçen gün daha da yaygın bir tanıtım aracı olarak kullanılmakta olan sosyal medya ve internet yayınlarıyla Bursa'nın, Uludağ kış turizminin ve Bursa mutfağının, Malezya'da tanıtılmasını amaçlayan gezi kapsamında heyet, BEBKA Yönetim Kurulu Başkanı Bursa Valisi Münir Karaloğlu'nu da ziyaret etti. Karaloğlu, ziyareten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, "Her şeyden önce biz Malezya'yı seviyoruz. Malezya ile aramızdaki mesafe uzak olsa da gönüllerimizin çok

yakın olduğu bir ülke. Karşılıklı olarak turizm ilişkilerimizi geliştirmek istediğimiz bir ülke. Bazı şehirler turizmde bir yönüyle öne çıkarlar ama Bursa'ya baktığımızda turizmde dair tüm alanlarda öne çıkan bir şehirdir. Biz Bursa'yı bu anlamda dünyaya tüm yönleriyle tanıtmak istiyoruz. Son dönemde tanıtımda sosyal medyanın çok etkili olduğunu biliyoruz ve biz de sosyal medyayı şehrimizin tanıtımlarında aktif olarak kullanıyoruz. Sizin ziyaretinizden sonra da Bursa'nın Malezya'da daha çok tanınacağını umut ediyoruz" diye konuştu.

BEBKA'YI DA ZİYARET ETTİLER

Heyet son olarak Bursa'da kendilerine ev sahipliği yapan BEBKA'yı da ziyaret etti. Bursa Yatırım Destek Ofisi'nin de hazır bulunduğu toplantıda, Yatırım Destek Ofisi Uzmanı Emine Arslan Pauli, Bursa'yı, Bursa turizmi ve gastronomisi ile BEBKA'yı tanıtan bir sunum yaptı. Soru ve cevapların ve Bursa'nın tanıtımıyla ilgili temennilerin ardından heyet, ülkelerine dönmek üzere uğurlandı.

Bursa'da ağırladığımız Malezyalı heyetin gezi yazısı ülkenin popüler gazetesi NST'de ve 1929'da kurulmuş yüksek tirajlı Sin Chew gazetesinde yayınlandı.

İNEĞÖLLÜ KADINLAR GÜÇLERİNİ KOOPERATİFLE BİRLEŞTİRDİ

BEBKA desteği
% 72 hibe

İnegöl'de 161 kadının BEBKA desteğiyle kurduğu Oylat Boğazi Köyleri ve Mahalleleri Kadın Kalkınma Kooperatifi'nin hizmet binasının temeli törenle atıldı.

Uludağ Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (UKAM) üyelerinin girişimleri sonucu İnegöl'ün Hamamlı, Gündüzlü, Hilmiye, Mesruriye, Bahçekaya ve Saadet mahallelerinde yaşayan 161 kadın, kalkınma kooperatifi kurdu.

Kaymakamlık ve Uludağ Üniversitesi ortaklığında; İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası, İnegöl Belediyesi, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Kulaca Köyü Kalkınma Kooperatifi ve İFSAD paydaşlığında BEBKA'dan yüzde 72 hibe alınarak kurulan kalkınma kooperatifinin hizmet binasının temeli düzenlenen törenle atıldı.

İnegöl Belediyesi'nin Hilmiye Mahallesi'nde tahsis ettiği arsa üzerine yapılacak hizmet binası ekolojik olarak inşa edilecek ve içerisinde köy lokantası olacak. Hizmet binasının hemen karşısında bulunan atıl okul binası ise kooperatifin imalathanesi olacak.

BEBKA'DAN HİBE DESTEĞİ

Bursa ve İnegöl protokolünün katılımıyla düzenlenen temel atma törenin-

de konuşan Kooperatif Başkanı Nurcan Yılmaz, kooperatifin 161 üyeye sahip olduğunu ifade ederek; "Uludağ Üniversitesi hocalarımızın geliştirip projelendirdiği bu fikir, BEBKA tarafından desteklenmeye layık görüldü ve yüzde 72 hibe desteği aldı. 6 köyün katılımıyla toplanmış 161 üyesi bulunan sağlam bir sacayağı üzerinde bulunan bir kooperatifiz. Bugüne kadar emeğini alıcısına aracısız ulaştıramayan köy insanları olarak, alıcımızla aramıza açılan bu doğrudan koridordan gayet memnunuz" dedi.

İNTERNETTEN SATIŞ DA YAPILIYOR

Yılmaz; "Ürünlerimizi şu anda internet sitemizde satıyoruz. İmalathanemizi bekliyoruz. Atıl olan eski okulumuzun tadilatı Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılacak. Tam karşısında da lokantamız ve kafeterya alanımız olacak. Onun temelini attık. İnternet satış sitesi ile İnegöl terminali önünde büfemiz var. Çok iyi temellere oturan bir kooperatif oldu" diye konuştu.

Kooperatif üyelerine Uludağ Üni-

versitesi tarafından eğitimler verileceğini de aktaran Yılmaz; "Diyabet ürünlerimiz olacak. Şeker kullanmadan yaptığımız marmelatlar, hatta reçeller bile var. Bunların geliştirilmesine bakıyoruz. Çok yakın zamanda imalathanemiz açıldığında çok daha kapsamlı çalışmaya başlayacağız. Evlerimizde iş bölümü yaptık" dedi.

ÜRÜNLERİN HEPSİ DOĞAL

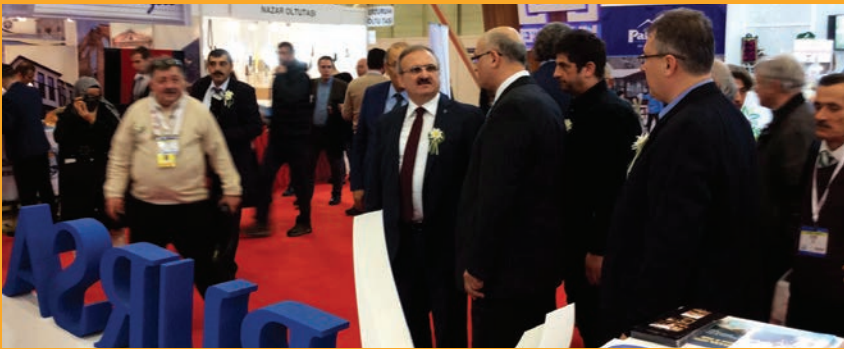
Oylat Boğazi Köyleri ve Mahalleleri Kadın Kalkınma Kooperatifi'nin BEBKA desteğiyle kurulduğunu aktaran İnegöl Belediye Başkanı Alınur Aktaş da, "İnternet satış sitesi projelendirilmiş ve satış başlamıştır. Siteye erişim www.oylatciftlik.com.tr adresinden sağlanmaktadır. 6 köyün kadınlarının emekleri ile doğal olarak üretilen ürünler satılmaktadır. İnegöl Belediyesi olarak biz de projemizin 100 bin TL maliyeti olan temelini atılmasını üstlenerek bu projemize katkı koyuyoruz" diye konuştu.

Konuşmaların ardından hizmet binasının temeli atıldı. Temel atma töreni bayanların hazırladığı yiyeceklerin ikram edilmesiyle sona erdi.

6 köyün kadınlarının emekleriyle doğal olarak üretilen ürünlerin satıldığı siteye erişim www.oylatciftlik.com.tr adresinden sağlanıyor.

Proje paydaşları

- İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası • İnegöl Belediyesi
- Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü • Kulaca Köyü Kalkınma Kooperatifi • İnegöl Fotoğraf Sanatçıları Derneği (İFSAD)

EMITT FUARI'NDA BURSA VE BİLECİK RÜZGARİ

Dünyanın 5'inci büyük turizm fuarı olan EMITT Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'nda, Bursa ve Bilecik'i tanıtan stantlar büyük ilgi gördü.

İstanbul TÜYAP Beylikdüzü Fuar Merkezi'nde 28-31 Ocak 2016 tarihleri arasında düzenlenen 20. EMITT Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na katılan Bursa ve Bilecik illerinin stantları, tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri ile ziyaretçilerin ilgi odağı oldu.

Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinin geçmiş yıllarda da yer aldığı dünyanın 5'inci büyük turizm fuarı konumuna sahip olan EMITT Fuar'ının açılışı; Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, İstanbul Valisi Vasip Şahin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Turizm Sorumlu Başkan Vekili Tülin Ersöz, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Bülent Karakuş, Türkiye Otelciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Osman Ayık, Türk

Turizm Yatırımcıları Derneği Başkan Yardımcısı Fettah Tamince, ITE Group Plc Bölge Direktörü Vincent Brain ve ITE Turkey Turizm & Seyahat & Moda Grup Direktörü Hacer Aydın tarafından yapıldı. Fuarın ilk gününde Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, Bursa Valisi Münir Karaloğlu, Bilecik Valisi Ahmet Hamdi Nayir, Bilecik Belediye Başkanı Selim Yağcı stantları ziyaret etti.

HARMANCIK EKO TURİZM PROJESİ TANITILDI

EMITT Fuarı'nda BEBKA tarafından desteklenen Harmancık Eko Turizm Tesisleri projesinin de Bursa stantında tanıtımı yapıldı. Fuarın ilk günü Bursa Valisi Münir Karaloğlu stantı ziyaret edip proje ile ilgili bilgi aldı.

Bursa ve Bilecik stantlarında, ziyaretçilere illerin tanıtımına yönelik CD, kitap, broşür ve çeşitli promosyon ürünleri dağıtıldı. Fuara, Bursa ve Bilecik valilikleri, İl Kültür ve Turizm müdürlükleri, belediyeler, tanıtma birlikleri ve sektör temsilcileri, işbirliği halinde katıldı. Kurulan stantlarda özellikle illerin tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerini gösteren görseller, katılımcılardan büyük ilgi gördü. Ayrıca stantları gezen ziyaretçilere Bursa'nın kestane şekeri, Mustafake-malpaşa tatlısı, Osmaneli'nin ayva ve nar lokumu, Pazaryeri'nin meşhur boza ve helvası ikram edildi. Fuar kapsamında Hacivat-Karagöz temsilleri hazır bulunurken, Bilecik Kınık çömlekçiliğini tanıtmak amacıyla çömlek ustası tarafından 4 gün boyunca canlı performans da sergilendi.

BİLECİK STANDINA ÖDÜL

20. EMITT Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'nda Bilecik standı, "En Otantik Stant" olarak seçildi. Turizm Report ekibi tarafından fuar süresince tüm il ve ilçe stantlarının düzenli olarak gözlemlenmesi, fotoğraflanması ve analiz edilmesi neticesinde belirlenen en iyi stant ödülleri arasında Bilecik de köklü geçmişini ve turistik güzelliklerini en iyi yansıtan konsepti ile kendine yer buldu.

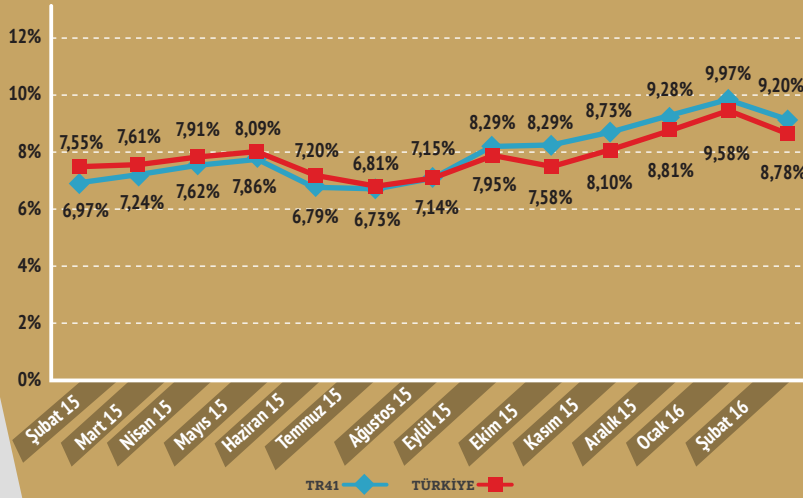
Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal ve Bilecik Valisi Ahmet Hamdi Nayir'in yerinde ziyaret ettiği, ilin tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerini yansıtan görsellerle dekore edilmiş Bilecik standında, ziyaretçilere Osmaneli'nin ayva ve nar lokumu, Pazaryeri'nin meşhur boza ve helvası ikram edildi ve ilin tanıtımına yönelik CD, kitap, broşür ve çeşitli promosyon ürünleri dağıtıldı. Ayrıca, Bilecik Kınık çömlekçiliğini tanıtmak amacıyla çömlek ustası tarafından 4 gün boyunca sergilenen canlı performans da fuar ziyaretçileri tarafından yoğun ilgi gördü.

ENFLASYON DÜŞÜŞ SEYRİNDE

Enflasyon 2016'ya düşüşle başladı. Şubat ayında TÜFE, ülke genelinde yüzde 0,02, TR41 Bölgesi'nde yüzde 0,01 azaldı.

Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

Kaynak: TÜİK Enflasyon ve Fiyat İstatistikleri, 2016

TÜFE'de Türkiye geneli yıllık enflasyon yüzde 8,78, TR41 Bölgesi'nde ise yüzde 9,20 olarak gerçekleşti

2016 Şubat ayında 2003 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi, bir önceki aya göre ülke genelinde yüzde 0,02, TR41 Bölgesi'nde ise yüzde 0,01 azaldı. TÜFE'de Türkiye geneli yıllık enflasyon yüzde 8,78, TR41 Bölgesi'nde de yüzde 9,20 oldu.

Ülke genelinde yıllık en fazla artış yüzde 13,12 ile lokanta ve oteller grubunda gerçekleşti. TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre alkollü içecekler ve tütünde yüzde 12,78, çeşitli mal ve hizmetlerde yüzde 12, eğlence ve kültürde yüzde 11,25, ev eşyasında yüzde 11,04 artış yaşandı. Aylık en yüksek

artış yüzde 1,80 ile sağlık grubunda gerçekleşti. Ana harcama grupları itibarıyla 2016 Şubat ayında endekste yer alan gruplardan çeşitli mal ve hizmetlerde yüzde 1,31, alkollü içecekler ve tütünde yüzde 1, lokanta ve otellerde yüzde 0,78 ve ulaşıtırmada yüzde 0,77 artış gerçekleşti.

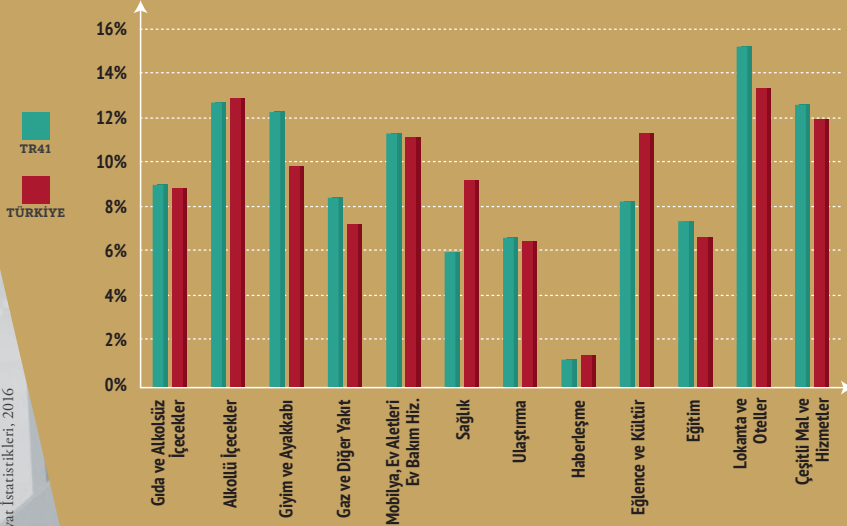
Aylık en fazla düşüş gösteren grup ise, yüzde 6,16 ile giyim ve ayakkabı oldu. Ana harcama grupları itibarıyla 2016 yılı Şubat ayında endekste yer alan gruplardan haberleşmede yüzde 0,42, eğlence ve kültürde yüzde 0,13 ve gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 0,04

düşüş yaşandı.

Aylık en yüksek artış yüzde 0,58 ile TRA2 Bölgesi'nde (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) oldu. İstatistikî Bölge Birim Sınıflaması (İBBS) 2. Düzey'de bulunan 26 bölge içinde, bir önceki yılın aralık ayına göre en yüksek artış yüzde 2,88 ile TRA2 Bölgesi'nde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış yüzde 9,82 ile TR62 Bölgesi'nde (Adana, Mersin) ve 12 aylık ortalamalara göre en yüksek artış yüzde 8,69 ile TR31 Bölgesi'nde (İzmir) oldu.

TÜFE-Ana Harcama Grupları

TR41 Bölgesi'nde ana harcama gruplarında bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış yüzde 15,16 ile lokanta ve oteller grubunda gerçekleşti

Kaynak: TÜİK Enflasyon ve Fiyat İstatistikleri, 2016

Endekste yer alan diğer gruplardan alkollü içecekler ve tütün yüzde 12,69, çeşitli mal ve hizmetler grubunda yüzde 12,51, giyim ve ayakkabıda yüzde

12,19, ev eşyasında yüzde 11,30, gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 8,98, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar grubunda yüzde 8,38, eğlence ve

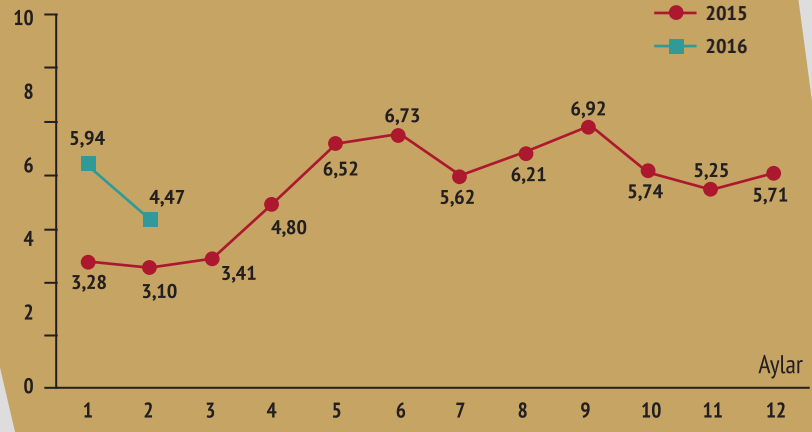
kültürde yüzde 8,22, eğitimde yüzde 7,40, ulaşımda yüzde 6,56, sağlıkta yüzde 5,92, haberleşmede ise yüzde 1,12 artış yaşandı.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi aylık yüzde 0,20 arttı

Yurt içi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE), 2016 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 0,20 düşüş, bir önceki yılın aralık ayına göre yüzde 0,34 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,47 artış ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 5,61 yükseliş gösterdi. En yüksek aylık düşüş elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirmede gerçekleşti. Bir önceki aya göre endekslerin en fazla düşüş gösterdiği alt sektörler; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme (yüzde -4,17), kok ve rafine petrol ürünleri (yüzde -2,57), kimyasallar ve kimyasal ürünler (yüzde -1,64) alt sektörleridir. Buna karşılık diğer mamul eşyalar (yüzde 5,13), ağaç ve mantar ürünleri (mobilya

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

Değişim Oranları (%)

hariç - yüzde 2,79) ve basım ve kayıt hizmetleri (yüzde 2,41) bir ay önceye göre endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu. Ana sanayi grupları sınıflamasına göre

2016 Şubat ayında en yüksek aylık ve yıllık düşüş enerji mallarında gerçekleşti.

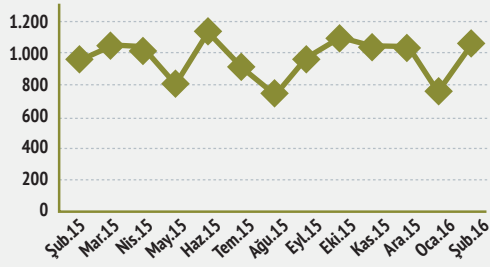
Kaynak: TÜİK Enflasyon ve Fiyat İstatistikleri, 2015

İHRACAT (ABD Doları, Kanuni Merkez Bazında):

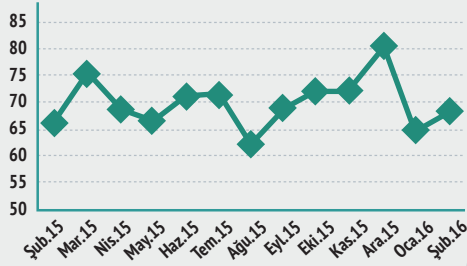
	Şubat 2016	Ocak - Şubat 2016	Ocak - Şubat 2015	Artış-Azalış
BURSA	1.058.831.000	1.827.263.000	1.866.696.000	-39.433.000
ESKİŞEHİR	68.523.000	133.055.000	138.074.000	-5.019.000
BİLECİK	7.728.000	14.578.000	21.888.000	-7.310.000

Not: Rakamlar yuvarlamaya tabi tutulmuştur

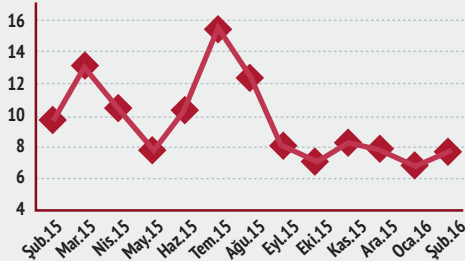
BURSA

ESKİŞEHİR

BİLECİK

TR41 Bölgesi illerinden Bursa'da 2016 yılı Şubat ayında 1.060 milyon dolara yaklaşan bir ihracat gerçekleşti. 2015 yılı ile kıyaslandığında 2016'ın bu döneminde Bursa'dan yapılan toplam ihracatta 39 milyon dolar dolaylarında bir azalış yaşandı. Aynı dönemler kıyaslandığında Eskişehir ihracatında da 5 milyon doları aşan bir düşüş gerçekleşti. Göreceli olarak Bursa ve Eskişehir illerine göre daha az ihracata sahip olan Bilecik'te ise, 2016 yılının Şubat ayında ihracat 7,7 milyon doları aşan bir değere sahip oldu. 2015 yılı ile kıyaslandığında, Bilecik'te aynı dönemde 7 milyon doların üzerinde bir azalış yaşandığı ortaya çıktı.

BURSA

Ocak - Şubat 2016		Ocak - Şubat 2015	
ALMANYA	290.267.000	ALMANYA	298.490.000
İTALYA	213.888.000	FRANSA	198.958.000
FRANSA	199.257.000	İTALYA	170.572.000
İSPANYA	119.567.000	BİRLEŞİK KRALLIK	160.254.000
BİRLEŞİK KRALLIK	112.445.000	ABD	108.493.000

ESKİŞEHİR

Ocak - Şubat 2016		Ocak - Şubat 2015	
ABD	39.663.000	ABD	40.724.000
ALMANYA	14.596.000	ALMANYA	15.402.000
FRANSA	13.832.000	FRANSA	11.204.000
AVUSTURYA	7.045.000	AVUSTURYA	5.771.000
ROMANYA	6.671.000	HOLLANDA	5.127.000

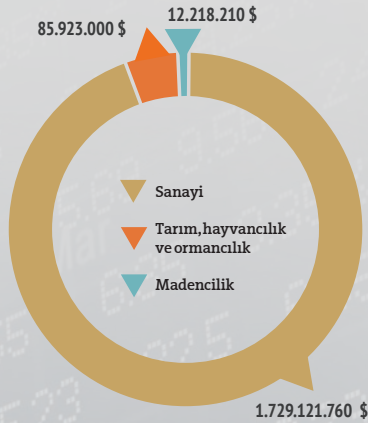
BİLECİK

Ocak - Şubat 2016		Ocak - Şubat 2015	
ÇİN	1.226.000	İSPANYA	4.008.000
İSPANYA	1.222.000	NORVEÇ	3.674.000
DANİMARKA	1.127.000	ROMANYA	1.511.000
BİRLEŞİK KRALLIK	1.072.000	İTALYA	1.402.000
ROMANYA	1.012.000	PORTEKİZ	1.081.000

Kaynak: Türkiye İhracatçılar
Meclisi (TİM), 2016

2016 yılı Ocak-Şubat döneminde TR41 Bölgesi'nde en fazla ihracat yapılan 5 ülke arasında Almanya, Fransa ve İtalya önde gelmektedir.

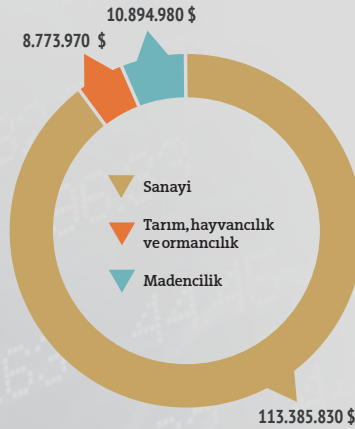
BURSA

Bursa'dan yapılan ihracatın yüzde 94'ünü sanayi sektörü oluşturmaktadır.

Tarım, hayvancılık ve ormancılık ürünleri ihracatı toplam ihracatın yüzde 5'i kadardır. Madencilik sektöründen yapılan ihracat ise yüzde 1 dolaylarındadır.

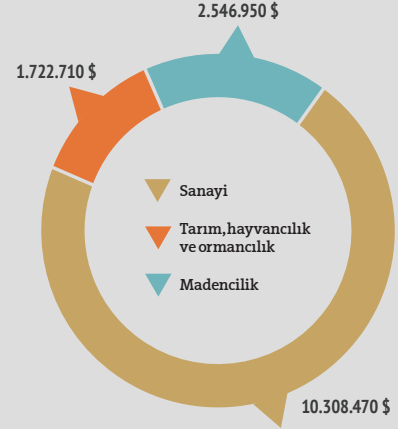
ESKİŞEHİR

Sanayi sektörü Eskişehir'de toplam ihracatın yüzde 85'ini oluşturmaktadır.

Tarım, hayvancılık ve ormancılık sektöründe bu oran yüzde 7 olarak gerçekleşmiş iken, madencilik sektörüne ait ihracat da toplam ihracatın yüzde 8'i kadardır.

BİLECİK

Yüzde 71'lik pay ile sanayi sektörü Bilecik ilinde ön plana çıkmaktadır.

Sanayi sektörünü yüzde 17 ile madencilik sektörü takip etmektedir. Tarım, hayvancılık ve ormancılık sektörlerinden bu dönemde yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı da yüzde 12 seviyesindedir.

Kaynak: Türkiye İhracatçılar
Meclisi (TİM), 2016

BURSA AND ESKISEHIR ARE ONE STEP AHEAD IN RAIL SYSTEMS

Being an important production center of rail systems, TR41 Region, especially with the production potential and related experience in Eskisehir and Bursa, has an advantage in having a significant part in meeting the future demand in the sector.

In addition to the existing experience in production, being able to put the experience in automotive, machinery, metal forming, composite, electric and electronics sectors into complete use will enable the region to capitalize on this advantage.

Rapid improvement of the infrastructure and human resource of the rail

system in the region is critical for the sector to gain momentum. In the light of this fact, BEBKA did a field study for the companies aspiring to improve their production skills in rail systems sector. Through this study, the problems that the companies are facing and the solution proposals to these problems were tackled. As the result of this field study, the sectoral report of rail systems

in TR41 region that addresses the major problems such as financing issues and the proposed solutions to these problems such as providing financial supports in these fields was prepared. It is believed that this report will offer benefits particularly to TR41 region and to all manufacturing institutions and organizations and the ones providing services in this sector in Turkey.

'EXCLUSIVE' SUPPORT FROM BEBKA

Bursa Eskisehir Bilecik Development Agency will provide financial support of 16 million Turkish Liras to the private sector businesses that are operating in "Aviation – Rail Systems – Defence Industry" and "Marble and Natural Stone" sectors in Bilecik.

The main objective of Financial Support Program for Aviation – Rail Systems – Defence Industry with 12 million TL budget is to increase the competitive capacity of the businesses operating in Aviation – Rail Systems – Defence Industry through improving the production infrastructure and skills of these companies. The main objective of Financial Support Program for Marble and Natural Stone sectors in Bilecik is to increase the competitive capacity in the sector through processing the goods of the companies, decreasing energy

consumption and designing innovative products with high added value.

In order to take advantage of these financial supports, companies must make their online applications by May 2, 2016. Through 5 project proposal calls that were made by this time, BEBKA supported 270 projects of 1068 applications with a total budget of 94 million Turkish Liras.

SUPREMACY OF TR41 REGION IN AVIATION SECTOR

The aviation sector, thanks to the sectoral experience and infrastructure that are available in Eskisehir and Bursa, is among the most improved sectors in the region.

The aviation, that is described as an important strategic sector in terms of national security as well as commerce, consists of high level of production experience and knowledge in TR41 region primarily in Eskisehir. Likewise, Bursa the city with vast knowledge and experience in automotive, mechanics

and technical textile has a significant potential in this sector. This fact has been acknowledged by major companies in the region and they have started to take first steps for structuring a cluster in the city.

The main cities manufacturing and exporting aircrafts and spacecraft in the TR41 region are Eskisehir and Bursa. Eskisehir is in the second place in terms of production capacity after Ankara and the export figures are high thanks to the big companies operating in this field in Eskisehir compared to the other cities in the country. In Bursa the export figures fluctuate in general and

reached all-time high in 2014.

In the forthcoming period particularly the macro policies and the others which serve for improving the regional competition, quick identification of change and transformation needs of sectors based on the existing and changing demand, meeting the needs of the companies operating or will operate in the related sectors stand out. In the middle and long term, the businesses should form their strategies to get a share from the future product and service demand in both defence industry and civil aviation in worldwide and particularly in nationwide.

WE TAKE FIRM STEPS FORWARD TO ACHIEVE OUR TARGETS IN STRATEGIC SECTORS

İbrahim Burkay

Board of Directors
President of the Bursa
Chamber of Commerce
and Industry and BEBKA
Board of Directors
Member

Bursa is one of the leading cities that will be able to realize its ideals in strategic sectors such as space, aviation, defence, wind turbines and rails systems. The way of reaching big goals during knowledge based economic trans-

formation period is forming public and private sector cooperation. On its way to value added production and export, Bursa strengthens its position day by day through financial supports from the

public fundings and turning academic knowledge into solid products.

The projects that seemed like dreams at first are now shaped in flesh and bones. The businesses participated in clustering and UR-GE (Enhancing International Competitiveness Programme) projects have taken steps towards producing the first ever national airplane of Turkey. Bursa will also be participating in the project of first ever genuine helicopter of our country. As part of the UR-GE Project, our sector representatives will be participants rather than being visitors through opening stands with the support from our chamber of commerce in aviation and defence related fairs

in Morocco, United States of America, France and Azerbaijan.

One of our most important works as part of the Gokmen Project is expanding awareness of young generations in space, aviation and defence sectors. Bursa being the city that achieved to produce the first tramway of Turkey and being the city that came a long way in metro and waggon production set sail for achieving new goals with clustering and UR-GE projects. With this synergy, Bursa is on its way to reach new goals, and I believe that this city will write new success stories in near future.

RAILS SYSTEMS, AVIATION AND DEFENCE INDUSTRY; TODAY'S AND TOMORROW'S SECTORS IN ESKISEHIR

Savaş M. Özyaydemir

Board of Directors
President of the Bursa
Chamber of Commerce
and Industry and BEBKA
Board of Directors
Member

Eskisehir is one of the first industrialized cities in Turkey. Additionally, in 1984 during the construction of Bagdat railroad Cer plants that were established by Germans formed foundation of our today's rail system industry. Also

Tayyare maintenance shop (today's air supply maintenance centre) is one of the cornerstones in Eskisehir. Shortly

we have 122 years of cooperation and trade relationship with Germans in rail systems. After 1950's there has been significant development in aviation industry in Eskisehir.

These two sectors have an important role in industrial history of Eskisehir and nowadays aviation and rail systems sectors grew in importance in some regions in Turkey particularly in Eskisehir.

As Eskisehir Chamber of Industry we determined a road map in brainstorming meetings that were held 11 years ago. Since then we accelerated our works in this field and identified our strategic

objectives for the related sectors.

As one of the end results of these works, we started sectoral clustering activities. In 2011 we set up aviation and rail systems clusters. Thereby we took a significant step towards developing the said sectors in Eskisehir. We started to get positive results thanks to these structures which are major clustering examples in our country. We have a high potential in Eskisehir on this matter as we have both favourable investment and working environment. And these are our most important advantages to use on our way to success.

BURSA CAN MAKE ITS OWN PLANE

Mehmet Bas, Chairman of the Board of Yepsan, said that Bursa has the potential of making its own plane. He added that “We consider defence industry as a national matter and are ready to provide voluntary consultancy to the companies in need.”

He explained that they started operating in Defense Industry sector in 1994 and Yepsan Corporation was founded in 2010. He said that “We consider defence industry as a national matter and are ready to provide voluntary consultancy to the companies in need.”

“We believe that this is the future of the people in our country. We are one of the companies that works with TAI on contractual

basis. We manufacture sheet forming products and we are involved in an investment regarding chemicals. We co-invest in coating and paint that are used by companies such as Boeing and Airbus. We signed license agreements with two foreign companies for the production of authentic and general purpose helicopters and seats of armoured vehicles. We stipulated the terms on the agreement. We make this

agreement in order to use their certificate. Otherwise the seats that we produce reached the high level that can be used all over the world. We made the R&D of this production on our own. Additionally we plan to develop and install landing gears of all flying vehicles. This will be an output of Bursa Space Aviation and Defense Cluster. Being the sectoral representatives we already have confidence in ourselves.”

TURKEY MUST INCREASE ITS RAILWAY INVESTMENTS

Esray Machinery founded in Eskisehir operates in rail systems sectors since 2008. The company produces load-carrying waggons. Ramazan Yanar, Esray chairman of the board and a member of development council of BEBKA, gave an interview to BEBKA News about current situation of the sector.

Mr Yanar, underlying the more incentives needed for the sector said that: “In 1950’s the rate of railway in Turkey’s transportation was around 50 percent. Today it is as low as 4 percent. For 8-10 years, significant investments have been made in the sector and there has been improvement on this matter. Turkey needs to quickly invest in railways and boost its transportation mode. Certainly it first requires reviving infrastructure and establishing double railroads to achieve this goal. As long as having the car manufacturers’ support this sector will develop even more and increase our competitiveness in the

world market.” Regarding the problems in the sector, Mr. Yanar stated that: “Liberalization law enacted but the regulations have not been finished yet. The companies that bought the production machines have been held off because of that. We are late on this matter. We have a Project called URAYSIM in Eskisehir. Through this project test and R&D centre by Anadolu University will be set up. This Project must start so that the other players in the sector can benefit from the produced knowledge.”

TURKEY MUST HAVE A SAY IN TECHNOLOGY

Kenan Isik, Savronik Chairman of the Board and Secretary General of Eskisehir Aviation Clustering Association said that they work for making Turkey reach a due and high economic welfare level.

Mr. Isik stated that Savronik was founded in 1986 as a group company of STFA Holding to produce technology intensive products and services. He added that in the first years of the company the main objective was reducing the foreign dependency of Turkey in terms of technological solutions. Kenan Isik, Savronik Chairman of the Board and Secretary General of Eskisehir Aviation Clustering Association said that:

“When we look back, we see that we have many significant achievements. This success also affects our future plans and shows that it is actually possible to do some works that seemed impossible at first and there is nothing that we can’t

achieve as long as we take on responsibility. We believe that – as we proved ourselves in defence industry - Turkey will also have a say in sectors such as aviation and rail systems. We can make this happen with the collaboration of the regional companies in these sectors. Otherwise we think that many regional companies will struggle and can’t

overcome the difficulties and risks of competing”

“Our main goal and dream is that our country to become one of the most developed countries with high welfare level. As long as the businesses keep their beliefs and the state provide financial supports we will play a more significant role in these sectors. Turkey keeps working on producing its own plane and I believe that in near future we will be seeing our own national-made planes in the sky. Requirements to have and actions to be taken in order to achieve this objective are sacrifice, working hard, patience, and support. Currently we already have all these requirements.”

MEDICAL AND THERMAL TOURISM FORUM IN BURSA

The second Medical and Thermal Tourism Forum was conducted in Merinos Ataturk Convention Centre in Bursa. The procurement committee of 57 people from 4 continents and 22 countries made bilateral meetings after the panels in the event. In the opening ceremony Bursa governor Mr. Munir Karaloglu said that Bursa has always been a city of wellness and today Bursa takes firm steps forward to be a brand city in medical tourism. Arabian Tourism organisation president Dr. Bandar Fahad al Fehaid stated that Bursa has been in a favourable position throughout history in terms of health conditions. Reminding that an Arabian tourist spends around 4500 dollars in the county that he or she visited.

COUNTDOWN TO THE SECOND ANIMATION FESTIVAL

Second Animation Competition will be conducted this year and the scope of the event is now extended as 2.Animation and Digital Works Festival. 63 applications have been received for the competition this year.

With the objective of making a contribution to the development of the cartoon and animation sector in our country, the second of the Anadolu Animation Festival will be held in 10-11 May 2016 in Eskisehir. The due date for applying to the competition was 31 March 2016 and 63 candidate films have been received for this national level competition. The animation films will be assessed in April by the jury of academicians from various universities, professionals and an official from Turkish Radio and Television Corporation. The films

ranking the highest in the competition will be awarded in the ceremony that will be held during Animation and Digital Works Festival. The winner will be awarded with 25.000 Turkish Liras as the second and third will get 20.000 Turkish Liras and 15.000 Turkish Liras respectively. Additionally special award of 5.000 Turkish Liras will be given to the winning student. The event which attracts great deal of attention from Cartoon and Animation sector will last 2 days this year, on 10-11 May 2016. The program of the festival has been en-

riched with many activities and sessions such as digital applications, panels and seminars from connoisseurs in this field and screening of the award-winning films and advertisements. So that this year, the festival is expected to receive high level of attention from the sector.

GREAT DEAL OF ATTENTION TO BURSA AND BILECIK IN EMITT

In East Mediterranean International Tourism and Travel Exhibition (EMITT), which is the fifth biggest tourism fair in the world, the booths of Bursa and Bilecik received great deal of attention from the visitors.

During EMITT, Harmancık Eco-Tourism Project supported by BEBKA was also introduced in Bursa booth. Munir Karaloglu, Governor of Bursa, visited the booth and got information about Harmancık Project.

The CDs, books, brochures and other various promotional products were given to the visitors in Bursa and Bilecik booths. Bursa and Bilecik Governorships, provincial directorate of culture and tourism, municipalities, Promotion Unions and sector represen-

tatives participated cooperatively in the event. The images in the booths showing historical, cultural and natural beauties of the cities received a lot of attention from the visitors who were also offered candied chestnut of Bursa, Kemalpaşa dessert, Turkish delight with quince and pomegranate of Osmaneli, and famous boza of Pazaryeri. The actors dressed as Hacivat and Karagoz demonstrated a mini show in Bursa booth while a pottery artist performed for 4 days in Bilecik booth during EMITT.

Türkiye tekstil sektörü
Bursa'da buluşuyor...

TÜRKİYE TEKSTİL ve KONFEKSİYON SEKTÖRÜ VII. ULUSLARARASI AR-GE PROJE PAZARI ZİRVESİ

12-13 MAYIS 2016

TÜRKİYE'Yİ GELECEĞE TAŞIYACAK SEKTÖRLERE TAM DESTEK...

 TCBEBKA
www.bebka.org.tr

 BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bizi Twitter'da takip edin,
önce sizin haberiniz olsun.

 TCBEBKA
www.bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis
Yeni Yalova Yolu 4.Km Buttım İş Merkezi
Buttım Plaza Kat 6 Osmangazi/Bursa
Telefon : +90 224 211 13 27
Faks : +90 224 211 13 29
www.bebka.org.tr

Bursa Yatırım Destek Ofisi
Yeni Yalova Yolu 4.Km Buttım İş Merkezi
Buttım Plaza Kat 6 Osmangazi/Bursa
Telefon : +90 224 211 13 27
Faks : +90 224 211 13 29
www.investinfuture.com.tr

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Hoşnudiye Mh. 732. Sk. No:44/4 Efe Plaza,
B Blok Kat: 2 Tepebaşı/ ESKİŞEHİR
Telefon: +90 222 231 31 06
Faks: +90 222 231 31 24
www.investineskisehir.gov.tr

Bilecik Yatırım Destek Ofisi
Bilecik 1. Organize Sanayi Bölgesi Gazi Bulvarı No:2
Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Binası Bilecik/Merkez
Telefon: +90 228 212 00 16
Faks: +90 228 212 00 38
www.investinbilecik.gov.tr